

Diss.-B-3381

TARTU ÜLIKOOL
FILOSOOFIATEADUSKOND
Germaani-romaani filoloogia osakond

Merle Palu

INGLISE-EESTI SÕUDETERMINOOGIA SÕNASTIK

Magistriprojekt

Juhendaja: Kersti Meinart, MA

TARTU 2004

SISUKORD

Sissejuhatus	3
I Sporditerminoloogiast	5
II Sõnastiku tarvilikkus	6
III Sõnastiku allikad ja terminite valiku alused	9
IV Tõlkeprobleemid	10
V Sõnastiku ülesehitus	15
Sõnastik	21
Kasutatud kirjandus	61
Lisa 1. Illustratsioonid	65
Lisa 2. Inglisekeealne sõnaloend	71
Lisa 3. Eestikeelne sõnaloend	79
Summary	88

SISSEJUHATUS

Käesoleva magistriprojekti eesmärk on kirjeldada Eestis ja rahvusvahelisel tasandil kasutatavat sõudmise oskuskeelt ja koguda ühte sõnastikku sõudeterminoloogia valdkonna põhilisem sõnavara. Töö vajalikkust tõestab see, et Eestis ei ole varasemalt ühtegi sellekohast uurimust tehtud. Potentsiaalsete sõnastiku kasutajatena näeb autor Eesti Sõudeliitu, sõudekohtunike, sõudetreenereid, sõudesportlasi ja kõiki sõudmisest huvitatuid, kes puutuvad kokku kas inglise- või eestikeelse sõudeterminoloogiaga.

Magistriprojekt jaguneb teoreetiliseks ja praktiliseks osaks. Teoreetilisem pool tegeleb terminoloogia koostamisel üles kerkinud teoreetiliste aspektidega ja koosneb viiest osast. Arutluse all on järgnevad teemad: sporditerminoloogia, käesoleva sõnastiku tarvilikkus, sõnastiku allikad, sõnastiku koostamise käigus tekkinud tõlkeprobleemide analüüs ja sõnastiku ülesehitus.

Töö praktilisema poole moodustab inglise-eesti sõudeterminoloogia sõnastik. Sõnastiku 588 mõistet on esitatud 731 inglise ja 759 eesti terminiga. Käesolev sõnastik eristub oma ülesehituselt harilikest tõlkesõnastikest, kus sõnavara on esitatud tähestikulises järjestuses. Töö on üles ehitatud temaatiliselt. Terminid on grupeeritud mõisteliselt seotud alajaotusteks. Selliseid kategooriaid on kokku üksteist. Need on järgnevad: 1. Põhiterminid, 2. Sõudmisega seotud organisatsioonid, 3. Paadiklassid, 4. Sõudjate kategooriad (jaguneb: FISA poolt tunnustatud sõudjate kategooriad, veteranide vanuseklassid, juunioride ja seenioride vanuseklasside tähistused, kaalukategooriad), 5. Sõudevõistlused (jaguneb: rahvusvahelised sõudevõistlused, võistlus, võistluspaiik, start), 6. Inimesed, 7. Paat ja varustus (jaguneb: paadi mõõtmeh, paaditüübidi, paadi osad, aer ja selle osad), 8. Seadistamine, 9. Sõudetehnika, 10. Treening (jaguneb: treeningu põhitõed, harjutused,

käsklused, sagdascd sõudcvead), 11. Ilmastikutingimused. Nagu näha, jaguneb osa kategooriaid veel omakorda teemavaldkondadeks. Märksõnad on alajaotustes omakorda süsteemaatiliselt organiseeritud, ehk siis loogilisse seostatud järjekorda reastatud.

Töö esimesest lisast võib leida terminoloogia mõistmist kergendavad illustratsioonid. Sõnastiku kasutamise hõlbustamiseks on koostatud ka kõikide terminite tähestikulised sõnaloendid mõlemas keeltes, need võib leida lisadest 2 ja 3.

I SPORDITERMINOLOOGIAST

Keel on mitmete tasandite ja allsüsteemidega keerukas, paindlik ning suur süsteem. Kirjakcclc üheks allkeeleks on üldkeel, mille oluliseks allsüsteemide kompleksiks on oskuskeel, mis omakorda jaguneb paljudeks allsüsteemideks. Üks nendest on ka spordikeel. Rein Kull (1985: 140) eristab spordikeeles omakorda kolme allsüsteemi. Kõige üldisem on kehalise kasvatuse üldsõnavara, sellest kitsamad on näiteks pallimängude ja veespordi sõnavara, veel konkreetsemad aga näiteks jalgpalli ja sõudmise sõnavara. Sporditerminoloogia põhitasandeid on ka Mait Arvisto (1985: 119) järgi kolm: 1) üldmõisted kehalise kasvatuse (kehakultuuri) teoria, pedagoogilise üldteooria, füsioloogia, psühholoogia raames; 2) sporditeaduste spetsiaalterminoloogia, mis hõlmab näiteks spordifüsioloogiat ja -psühholoogiat; 3) erinevate spordialade terminoloogia. Esimese tundmine on vajalik kõikidele spordispetsialistidele, -töötajatele ja -ajakirjanikele. Teine tasand on sporditeadlaste omavaheline keel, mida teatud määral peavad tundma ka spordispetsialistid. Kolmandat tasandit kasutavad kõik spordialast huvitatud inimesed ning selle valdamine on vajalik igale sportlasele.

Sporditerminoloogia tundmist on vaja väga mitmel tasandil. Oma spordiala terminoloogia valdamine võimaldab sportlastel võistlusmäärustikke üheselt mõista, eriala spetsialistid (spordialaliitude ja -klubide juhid, treenerid, sporditeadlased, sportlased) peaksid valdama ühist oskuskeelt, nendelt läheb sporditerminoloogia ka meediasse ja avalikkusesse ning sellesama terminoloogia õpetamine käib käsikäes ka algajale spordiala selgekstegemisega.

Kõik spordialad seisavad kahtlemata silmitsi terminoloogiaküsimustega, kuid kehakultuuri ja spordi oskussõnavara erialati korrastamisega kahjuks Eestis eriti sügavalt ei tegelda. Vaid üksikutel spordialadel on olemas väljatöötatud oskussõnastikud. Eesti Terminoloogia Ühingu

koduleheküljel asuvas oskuskeelekorralduse andmebaasis on kehakultuuri all vaid üks märge võimalikust tulevasest kehakultuuri kui rekreatsiooni alase terminoloogia brošüüri koostamisest.

Sõudeterminoloogia pole siinkohal erand, Eestis pole ilmunud ühtegi sellekohast sõnastikku ning tegelikult ühtegi eesti keelt kaasavat sõudmise valdkonna sõnastikku pole autorile teadaolevatel andmetel olemas. Seega võiks öelda, et eestikeelne sõudeterminoloogia eksisteerib sõudmisega seotud inimeste suus ja selles väheses kirjapandus, mis Eestis sõudmise kohta ilmunud on. Seda enam vajab sõudeterminoloogia korrastamist.

Loomulikult on sõudeterminoloogia nagu iga spordiala terminoloogia korrastamine pidev töö. Terminoloogia on valdkond, millega peaks korrapäraselt tegelema. Nagu on öelnud Mait Arvisto (1985: 118): „Sporditerminoloogia korrastamine on igihaljas tööpöld, mille harimine ei salli ei pikemaid uinakuid ega ka üliagarust, ta on valdkond, kus peab pidevalt noki sema ja aeg-ajalt ulatuslikumaid ülevaateid tegema.“ Sest spordiala ise ju areneb pidevalt, osad terminid kaovad, teised tulevad juurde. Näiteks kui praegu küsida mõnelt noorsõudjalt, mis on klinkerpaat, siis vastuseks saab vaid õlakehituse. Sellise ehitusega paate lihtsalt enam ei kasutata. Küll aga teavad praegu kõik, mis on näiteks kirvesaerud, sellist tüüpi aerud jõudsid Eestisse 90ndate lõpus. Muutuvad ju ka tegelikult sõudmise võistlusmäärustikud, kohandudes treeningumetoodika ja sporditehniliste täiustuste, teaduse arengu ja ka pealtvaatajate huviga. Autor pakub siinkohal oma töoga ülevaate Eesti sõudeterminoloogia hetkeseisust ja loodab siiralt, et töö selles valdkonnas jätkub.

II SÕNASTIKU TARVILIKKUS

Arvestades Eesti sõudespordi auväärset vanust, selle üleeestilist harrastajate võrku (Eesti Sõudeliitu kuulub seitse sõudeklubi, mis asuvad viies linnas: Tartus, Pärnus, Narvas,

Viljandis, Tallinnas) ja Eesti sõudjate konkurentsivõimet maailmamastaabis (Ateena olümpiamängudele on minemas seitse sõudjat) on äärmiselt kahetsusväärne, et sõudeterminoloogiaga Eestis põhjalikumalt tegeldud ei ole, just selle salvestamise mõttes. Kõnekeeles on eriala oskussõnavara hästi välja arendatud. Käesoleva sõnastikuga loodabki autor alustada talletamisalase tühimiku täitmist.

Magistriprojektis sisalduv sõudeterminoloogia sõnastik on inglise-eesti suunaline just sellel põhjusel, et sellest tulevikus Eesti Sõudeliidul loodetavasti abi oleks Rahvusvahelise Sõudeföderatsiooni (FISA) võistlusmäärustiku eesti keelde tõlkimisel, sõudeliit on sellist tööd tegelikult vajalikuks pidanud. FISA võistlusmäärused on siiani veel kahjuks eesti keelde tõlkimata. Vormiliselt on Eesti sõudevõistluste juhendis kirjas küll klausel, et Eestis peetavaid sõudevõistlusi peetakse vastavuses FISA määrustikega, samas on see vägagi kaheldav, kas tegevus ka praktikas nendele määrustele vastab ja kui paljud Eesti sõudefunktsionäärid inglisekeelseid võistlusmäärusi ka põhjalikult uurinud on. Seda on kinnitanud ka Eesti Sõudeliidu žürii esimehe kohalt tagasi astunud Hugo-Herbert Artma, kirjutades 2003. aasta *Eesti Sõudjas* (lk 10) järgnevat: „Pärast Eesti Sõudeliidu õigusjärgluse taastamist rakendati Eestis sõudevõistluste korraldamisel FISA võistlusmäärustikku, mis oma organisatsionilise struktuuri poolest erineb Eestis aastakümneid kehtinud nõukogudeaegsest. /.../ Ometigi kirjutame igal aastal üldjuhendi võistluste korraldamise alajaotuses, et need viiakse läbi vastavuses FISA võistlusmäärustikuga, mis meie vabariigi tegelikkuses ei ole toiminud.“

Loomulikult on mõistetav, et Eesti tingimused ei saakski täielikult FISA nõuetele vastata, sest näiteks juba Eesti veeolud võimaldavad rahvusvahelisi võistlusi läbi viia vaid Pärnu jõel, aga kuna Eesti Sõudeliit on FISA liige, siis juba liikmekohustus oleks võistlusmäärustikku ikkagi tunda.

Samas oleks selle tõlkimine veel mitmel põhjusel väga vajalik. Näiteks peaksid ju Eesti sõudekohtunikud sellega väga hästi kursis olema. Juba 1997. aastal kirjutas Hugo-Herbert Artma, Eesti Sõudeliidu žürii esimees, *Eesti Sõudjas* vajadusest täiendada Eesti sõudekohtunike ridu, see tähendab aga „vajalike õppematerjalide kättesaadavaks tegemist, eelkõige FISA võistlusmääruste tõlkimist eesti keelde“. Võistlusmäärusi peaksid aga peale kohtunike tundma ju ka treenerid ja sportlased. Aasta hilisemast *Eesti Sõudjast* võis Artma sulest taas lugeda: „Žürii pidas vajalikuks lähitulevikus FISA võistlusmääruste põhiteesid tõlkida eesti keelde, et treenerid saaksid neid kasutada abimaterjalina sportlastele, eriti noortele sportlastele vajalike teadmiste andmisel, neid osavõtmiseks ette valmistades.“ Rahvusvahelistel sõudevõistlustel osalemine hõlmab ka seal kehtivate reeglite tundmist ja järgimist. Kuigi juba 1993. aasta *Eesti Sõudjas* tödeti, et üheks Eesti sõudmisse nõrgemaks küljeks on just õppematerjalide vähesus või selle täielik puudumine, siis kahjuks pole rahvusvahelise sõudespordi nurgakivi, FISA võistlusmäärustikku, siamaani meie emakeeles olemas.

Sõnastik oleks abiks ka sõudetreeneritele muude inglisekeelsete sõudespordialaste materjalide mõistmiseks, et kaasaegse sõudemethodikaga kursis olla. Sõnastikku saab kasutada ka teistpidi, eesti-inglise suunal, seejuures on abivahendiks töö lisas olev eestikeelne alfabeetiline sõnaloend. Kuna inglise keel on üks FISA ametlikest keeltest (teiseks on prantsuse keel) ja samuti on see rahvusvahelise sõudmisse keeleks, siis on sõudespordiga rahvusvaheliselt seotud inimestel vajalik põhterminoloogia valdamine peale eesti keele ka inglise keeles.

Sõnastik on suunatud kõigile potentsiaalselt sõudmisest ja sõudeterminoloogiast huvitatutele. Et erialaterminoloogiat oleks võhikul lihtsam mõista, on spetsiifilisemate

terminite juures antud ka nende definitsioonid, seletused või kontekstilised näited. Ka illustratsioonid on abivahendiks parema mõistmise juures.

III SÕNASTIKU ALLIKAD JA TERMINITE VALIKU ALUSED

Kuna sõnastikuga on silmas peetud just FISA võistlusmäärustiku loodetavat eesti keelde ümberpanekut lähemas tulevikus, siis olulisemaks inglisekeelsete terminite baasiks oligi seesama määrustik, mis on FISA koduleheküljelt ka kõigile huvitatutele kättesaadav. Lähtekeelsete terminite põhja loomisel konsulteerisin ka kahe sõudeterminoloogiat sisaldaava oskussõnastikuga, üks neist neljakeelne olümpiaspordialade sõnastik ning teine viiekeelne sõudmisse ja aerutamise sõnastik. Kuna nii need sõnastikud kui ka muud Eestis kättesaadavad inglisekeelsed sõudmisvaldkonda käsitlevad raamatud pärinevad 1970ndatest, tuli terminid üle kontrollida kaasaegsetest allikatest. Juba internetist kättesaadavate inglisekeelsete sõudmisalaste sõnastike arv on loendamatu, pea igal sõudeklubil on koduleheküljele lisatud ka valdkonna sõnastik, et kõik klubiliikmed ikka vastavaid termineid mõistaksid ja neid õigesti kasutaksid. Ka Eestis võiks sellist tava rakendada, sel viisil oleks ju võimalik sõudeterminoloogiat korrigeerida üleeestiliselt. Oma sõnastiku koostamisel kasutasingi mitmeid selliseid sõnastikke.

Nagu juba eelpool mainitud sai, ei ole ilmunud eestikeelset sõudeterminoloogiat sisaldavat sõnastikku, seega korjasin termineid erinevatest eesti keeles ilmunud sõudelastest allikatest. Väärtuslikuks allikaks oli ajakiri *Eesti Sõudja*, mis on siiani ilmunud kord aastas Eesti Sõudeliidu poolt välja antuna aastast 1993. Sealt võis leida sõudmisse erinevaid aspekte puudutavaid termineid ja ka jälgida, kuidas aastate jooksul sõudeterminoloogia muutunud on. Paraku on kuulda olnud, et käesolevast aastast *Eesti Sõudja* enam rahaliste raskuste tõttu ei ilmu. Sõudeterminoloogia trükisõnas jäädvustamise seisukohalt on see kindlasti suur lõök. Ka

lahkus tänavu sõudjate perest sõudeterminoloogia talletamise ja Eesti sõudespordi ajaloo uurimise vallas Eestis suurima töö ära teinud ja Eesti sõudmise *grand old man'iks* kutsutud mees Hugo-Herbert Artma, omaaegne tippsõudja, sõudetreener, -kohtnik ja ajalooolane. Artma oli *Eesti Sõudja* peatoimetajaks kogu selle ilmumisaja väljal ja samuti koostas ta mahuka *Eesti sõudespordi ajaloo*, mis oli samuti oluliseks allikaks eestikeelsete sõudeterminite otsimise kohalt. Paar raamatut on Eesti autoritelt (Laaneloog, Tölp) ilmunud akadeemilise sõudmise tehnika ja metoodika valdkonnas, nendest võis leida sellekohast sõnavara. Ka on kirjutatud sõudmise ajaloo alaseid töid (Suija). Põhjalikumalt on sõudmist uuritud füüsилise antropoloogia, spordifüsioloogia, antropomeetria valdkonnast (Jürimäe, Mäestu, Purge), kuid nende valdkondade terminoloogia on juba spetsiifilisem ja kaldub spordimeditsiini ja seega käesolev sõnastik kaasas vaid üldisemad treeningumetoodikat puudutavad terminid. Tegelikult saab hea ülevaate sõudeterminoloogia peamistest terminitest juba erinevate sõudeklubide kodulehti lugedes. Ka on autor isiklikumalt sõudespordiga seitse aastat kokku puutunud ja seega ei ole sõudeterminoloogia võõras.

Siinkohal sooviks autor erilist tänu avaldada Tartu sõudjale Andres Aruheinale ja sõudetreener Tiiu Jüriadole abistavate kommentaaride eest.

IV TÖLKEPROBLEEMID

Sõnastiku koostamise käigus tekkinud tölkeprobleeme oli põhiliselt kahte tüüpi, esiteks sihtkeelsete rööpvariantide rohkus ja teiseks sihtkeelse vaste puudumine.

Probleemid algavad juba terminiga „sõudmine“. Helmut Valgmaa arvates (Kehakultuur nr 2, 1985, lk 56) pole sõna „sõudmine“ piisavalt ühetähenduslik, et seda spordiala nimetuseks pidada. See on küll spordiala, kui me läheneme sellele spordi valdkonnast, aga samas

üldkeeles on tegemist mitmetähendusliku sõnaga. Valgmaa hinnangu kohaselt puudub seega „terminilt oodatav punktualsus“.

Raskusi põhjustab just see, et kui veespordis tehakse rangelt vahet sõudmise ja aerutamise vahel, siis üldkeeles tähistatakse aerudega paadi juhtimist mõlema tegusõnaga ja sõudmisening aerutamise vahel tegelikult piiri ei tömmata. Näiteks *Sünonüümisõnastik* annab „aerutamise“ sünonüümina „sõudmisen“. *Eesti keele sõnaraamatu* järgi tähendab „sõudesport“ aerutamist ja sõudmist, aerudega sõudmist defineeritakse „aerutamisen“. Samas on lisatud kommentaar, et spordis öeldakse tullidega paadi puhul tavaliselt „sõudma“. Seda üldkeeles valitsevast sünonüümiast tingitud segadust ilmestab hästi see, et arvatavasti on kõik sõudjad ja aerutajad kogenud kahe spordiala erinevuse selgekstegemist oma tuttavatele. Eesti Aerutamisföderatsioon on näiteks pidanud oluliseks oma kodulehel nende kahe veespordiala erinevuste selgitamist.

Sõudmist kui spordiala iseloomustab selg liikumise suunas paadis istumine, liikuvate pinkide kasutamine, tullide abil aerude paadi külge kinnitamine. Eristatakse üksikaerulist ja paarisaerulist sõudmist (sõudja töötab vastavalt ühe või kahe aeruga) ning ka sõudmist roolimehega ja roolimeheta paatidel. Sõudjate arvu järgi paadis eristatakse mitmeid paadiklasse. Aerutades istutakse aga näoga sõidusuunas, sõiduvahendiks on süst või kanuu, mõla või aer on lahtiselt käes ehk paatidel ei ole tulle, istepingid on liikumatud ja asuvad paadi põlhjas. Süsta puhul kasutatakse edasiliikumiseks ühte aeru, selle mõlemas otsas on laba. Kanuus toetatakse ühele põlvele, kasutatakse ühelabalist aeru ning sellega sooritatakse tõmbeid vaid ühelt poolt paati.

Sõudmist kui spordiala tähistatakse tihti ka terminiga „akadeemiline sõudmine“. Pärit on see termin vene keelest ja eesti keelde võeti see nõukogude ajal. „Sõudmine“ on vene keeles „академическая гребля“, täiend „akadeemiline“ on ees vajalik, sest seda on vaja

diferentseerida aerutamisest, mis on „гребля на байдарках и каноэ“. Akadeemilisteks hakati nimetama paate, millel tullid on kroonsteinide abil viitud paadist väljapoole. Miks aga sõna „akadeemiline“ vene keelde võeti, pole täpselt teada. Ingrid Aija-Võsu ja Ülo Tölp (2001: 8) toovad ühisartiklis “Akadeemilise sõudmisse algusest” välja selle, et Eestis jagatakse sõudmine nelja liiki sõudmiseks: rahvapaadi-, merepaadi-, kirkovene- ja akadeemiliseks sõudmiseks. Seega on autorite meekest sõna „akadeemiline“ võrdlemisi otstarbekas, kuna selle kasutamine võimaldab eristada sõudesporti ülejäänud kolmest sõudmisse liigist. Sõna „akadeemiline“ kasutamine lahendab ka tegelikult üldkeelelise segaduse.

Samas nimetab Rein Kull (1985: 141) seda, et sõnal „sõudmine“ on olemas nii üldkeeeline kui ka erialane rakendus ühe ja sama keelendi mõistlikuks mitmefunktsioonilisuseks. Samas lisab ta, et tegelikult võivad sellised sõnad oskuskeeltes omakorda rakenduda veel nii üldisemas kui konkreetsemas tähenduses (sõudmine kui sõudesport ja sõudmine kui tegevus). Kokkuvõttes on Kull seisukohal, et mitmesugustesse variantidesse tuleks suhtuda leebemalt. Tegelikkus on see, et kuigi kasutatakse ka terminit „akadeemiline sõudmine“, jäab alati eksisteerima paralleelselt ka „sõudmine“, kuna see variant on juba oluliselt lühem ja suupärasmem. Jääb vaid üle loota, et spordialade tuntuse kasvades saab üldkeeles sõudmine tähendama sõudmist ja aerutamine aerutamist.

Variandid on terminoloogias paratamatud ja isegi vajalikud. Rein Kulli (1985: 140) järgi on üheks arvestatavamaks ja tavalisemaks väljendusrööpsuse juhuks täistermin ja selle lühikuju. Termini lühikuju on vajalik ja mugav, sest seda kasutatakse sageasti igapäevases kõnepruugis. Sõudeterminoloogiast on siinkohal ilmekaks näiteks sellise rööpsuse kohta paadiklasside erinevad paralleelselt kasutatavad variandid. Näiteks „roolijata kahepaati“ kutsutakse samuti „üksikaerukaheseks“ ja ka „raspaks“. Kui täistermin on kasutuses

ametlikumas keeles, nagu näiteks stardi- ja finišiprotokollides, siis lühikujusid kasutatakse pigem suulises kõnes. Viimane variant „raspa“ on vägagi kõnekeelne.

Sõnastik on oma olemuselt pigem deskriptiivne kui normatiivne, sest autori eesmärk oli selle esmase sõudeterminoloogiaalase sõnastikuga välja uurida, milline see oskuskeel üldse on ning seda siis kirjeldada. Kuna koostaja on sõnastiku koostamisel lähtunud deskriptiivsest vastendusest, siis on sõnastikku sisse võetud kõikvõimalikud käibivad terminid ja paralleelvormid, isegi kui neid ei pruugita ehk kõige sobivamaks pidada. Siinkohal on heaks näiteks sellise sõudeorganisatsiooni kui FISA nime kasutamine eesti keeles. Sõnastikust võib leida kogunisti viis nimevarianti: „FISA“, „Rahvusvaheline Sõudeföderatsioon“, „Rahvusvaheline Sõudmisföderatsioon“, „Rahvusvaheline Sõudespordi Föderatsioon“ ja „Rahvusvaheline Sõudeliit“. Siit on selge, et pole kokku lepitud, kuidas originaalnime eesti keelde tõlkida. Enamasti kasutatakse suulises kõnes lühendit, ametlikumas keeles on aga vaja öelda organisatsiooni nimi pikalt välja ja siinkohal valitseb segadus. Kuuendat varianti võis ka tegelikult veel kohata, nimelt „Rahvusvaheline Sõudeliit FISA“, ehk siis iseenesest topeltnimi, seda sõnastikku ei kaasatud. Vähemalt võiks Eesti Sõudeliit kasutada üht varianti nende pikemate hulgast.

Oma- ja võõrsõnalise termini rööpsust peab Kull (1985: 140) tüüpiliseks normaalvariantide juhtumiks. Sõudjate endi seas on aga elavaid vaidlusi tekitanud näiteks see, kas paadisilda ikka võib kutsuda ka „plotiks“ või mitte. Veljo Kalep, sõudeveteran Kanadast, esines 1997. aasta *Eesti Sõudjas* järgneva palvega: „Palun läbi vaadata mõni sõudespordis kasutatav termin. /.../ Praegu ma soovin, et asendataks russismid sõudebaas ja plott. Vene keelest tulnud baas ja plott on mitmel põhjusel halvemad kui omakeelsed. Leppigem kokku, et sõudebaas on klubि, mõnikord sõudeklubi ja plott on sild, mõnikord paadisild.“ Põhjusi, miks „baas“ ja „plott“ ei sobi, kahjuks siinkohal ei tooda. Eks 20. sajandi teisel poolel tuli Eesti

oskuskeelde palju laene vene keelest, kuna siis „elas eesti oskuskeel vene keele mõjuväljas“ (Erelt 2000: 4). Ja laenati ka sõudetermineid. Samas ei leia autor, et selliste tõlkelaenude kasutamist peaks teadlikult välitma hakkama. Kui „plott“ on emakeelse „paadisilla“ kõrval kelleagi mugavam kasutada, siis kasutatagu aga.

Kui „paadisilla“ eelistamine on mõistetav emakeele puhtuse kaalulustel, siis autor ei saa kuidagi nõustuda „sõudebaasi“ asendamisega „sõudeklubiga“, seda sellepärast, et oma tähdendustelt on need terminid erinevad. „Sõudeklubi“ on sõudjaid ja treenereid koondav organisatsioon, see on midagi metafüüsилist ja käega katsumatut. „Sõudebaas“ tähistab aga kõiki neid füüsilisi rajatisi, mis on treenimiseks ja klubiliseks tegevuseks vajalikud. Näiteks kasutatakse väljendit „baasi minema“ aga kunagi ei öelda „klubisse minema“. Vähemalt nii on see Tartus. Samas, kuna eesti keeles eksisteerivad sõnad „turismibaas“, „mereväebaas“, „andmebaas“ ei näe autor mingit vajadust „baasi“ asendada.

Omaette probleem on aga see, mis vastab „sõudebaasile“ inglise keeles. Terminit „rowing base“ kasutatakse tihti hoopiski teises tähduses. Saab näiteks öelda: „Germany has a broad rowing base“, viidates sellega hoopiski Saksa sõudjate arvukusele ja tugevale nõ vundamendile. Seega võiks inglisekeelne vaste olla töepoolest „rowing club“, sest seda kasutatakse ka Eesti „baasi“ tähduses. Samas on kasutusel ka „rowing base“ Eesti „sõudebaasi“ tähduses, seda küll näiteks Venemaa, Leedu või Bulgaaria sõudebaaside tõlkevastena, nii et jätsin lähtekeelde vastava kommentaariga mõlemad terminid.

Terminite rohkuse kõrval on teinegi probleem, nimelt kui sihtkeeles termin puudub. Selliseid juhtumeid lahendasin ma kahel viisil, Tavasti (Erelt, Tavast 2003: 35) järgi nii passiivsele kui aktiivsele sõnastikule kohaselt. Esiteks, juhul kui selline mõiste Eesti sõudeterminoloogias täielikult puudub („seeded heats“, „Albano system“), sellist praktikat ei rakendata („aligner’s hut“) või kui mõiste küll eksisteerib, aga selle väljendamiseks ei ole

olemas ka mingit lühemat terminit ja ka koostaja ei tulnud selle peale („puddle“, „backsplash“, „foresplash“), siis jäeti sihtkeelne vaste andmata ning piirduti mõiste definitsioon või seletuse esitamisega. Teine lahendus oli koostaja enda poolt mõeldud võimaliku termini väljapakkumine juhul kui leiti, et eesti keeles on vaste olemasolu vajalik. Sellised terminid on tähistatud ka väikeste läbivate suurtähtedega, et neid käibelolevatest terminitest eristada. Sellised vastendused on näiteks „steering marker“ – „roolimismärk“, „distance marker“ – „rajatähis“, „rajamärk“, „distantsimärk“ (siinkohal pakub autor välja lausa kolm võimalikku vastet), „frig-rigging“, „tandem rigging“ – „paarisasetus“.

Kes peaks siis tegelikult sõudeterminoloogia korrastamisega Eestis tegelema, kas see võiks olla klubisisene või hoopis üleeestiline või äkki kogunisti Eesti Sõudeliidu poolt koordineeritud tegevus? 1998. aasta *Eesti Sõudjas* (lk 5) on Jaan Tults, Eesti Sõudeliidu peasekretär, selle töö suunanud hoopiski keeleteadlastele: „Rahvusvahelise ja Eesti terminoloogia erinevuste silumine jäab keelemeeste otsustada.“ Samas jagab käesoleva sõnastiku autor Uno Mereste (2000: 84) ja Tiiu Erelti (2000: 5) seisukohta, et oskuskeele arendamisel toob parima tulemi erialateadlaste ja keeleteadlaste koostöö. Terminite korraatus on aga kahtlemata tähtsaks osaks sõudmise arengus, sest terminid on „eriala mõistestiku kandjad, aine objekti ja sisu põhilised väljenduselementid“ (Kull 2000: 95).

V SÕNASTIKU ÜLESEHITUS

Terminoloogia ülesehituseks eksisteerib kaks põhimõtteliselt erinevat lähenemist – temaatiline (ehk süstemaatiline) ja tähestikuline. Temaatiline ülesehitus tähendab seda, et terminid organiseeritakse lähtudes nende sisust ja nende vahel olevatest seostest. Tähestikulise ülesehituse all mõeldakse aga terminite alfabeetilist järjestust.

Käesoleva sõnastiku ülesehitusel ei ole lähtutud traditsioonilisest alfabeetilisest terminite järjestusest, vaid terminid on grupeeritud hoopiski teemade kaupa. Seejuures on autor täiesti teadlik sellest, et tähestikuline järjestus on sõnastike puhul nii valdav, et selle harjumuspärase järjestusega lausa assotsieeritakse tavamõttes sõnaraamatut kui žanri. Loomulikult on sellisel ülesehitusel suured plussid, näiteks on see kasutajale kõige kergem ja kiirem süsteem. Autor otsustas oma sõnastikuga aga lähtuda teistsugustest põhimõtetest.

Tom McArthuri (1986: vi, tsiteerinud Jackson 2002: 155) hinnangul omab tähestikuline sõnaraamat küll loogikat, kuid samas ei ole see igapäevaelu loogika. Meid ümbritsevat reaalsust on võimalik jagada mõistete süsteemiks. Seega peaks McArthuri meekest sõnu määratlema koos nende sõnadega, mille vahetus läheduses nad harilikult asuvad. Howard Jacksoni (2002: 146) arvates on alfabeetilise ülesehitusega sõnaraamatute üheks suurimaks puuduseks see, et need teevad sõnastiku “atomistlikeks”, kus igat sõna käsitletakse teistest isolatsioonis, koos asetsevad märksõna ja selle kirje, kuid sõnadevahelisi seoseid, mis tegelikult eksisteerivad, tuuakse väga vähe esile. Sõnavara on aga süsteem nii paradigmaatiliste (sünönüümia, antonüümia, hüponüümia, meronüümia) kui süntagmaatiliste (kollokatsioon) suhetega.

Leksikoloogias kasutatav semantilise välja analüüs lähtub samast põhimõttest. Semantiliseks väljaks nimetatakse omavahel semantilises seoses olevate sõnade rühma mingi teatud ala piires. Semantilise välja analüüs peegeldubki Jacksoni arvates sõnastikes, mis esitavad ja kirjeldavad sõnu temaatiliselt.

Sõnastiku kirjeldamisel tehakse vahet semasioloogilisel ja onomasioloogilisel lähenemisel. Semasioloogiline ehk tähendust uuriv lähenemissuund lähtub sõnatest, terminitest, kust jõutakse tähenduste ja mõistete juurde. Tulemuseks on traditsioniline, tähestikulise ülesehitusega sõnaraamat. Onomasioloogiline ehk nimetamist uuriv lähenemine on aga

vastassuunaline, sõna uuritakse liikudes mõistelt terminile ehk Arvi Tavasti (2002: 9) järgi, uuritakse mõiste keelelise väljendamise võimalusi. Resultaadiks on teemade järgi organiseeritud tesauruse tüüpi sõnastik. Kadri Vider (1999: 4) nimetabki tesauruseks sellist semantilist andmebaasi, mis keskendub just mõistele ja semantiliste suhete kaudu mõiste semantilisele väljale. Tesaurus ehk mõisteline sõnaraamat (kutsutakse ka ideoloogiliseks sõnaraamatuks) koondab tähenduselt kokku kuuluvad sõnad ja väljendid ühte terminiartiklisse.

Kitsamalt tähendab tesaurus harilikult sõnade ja nende sünonüümide ja antonüümide kogumikku. Autor oma sõnastikku seega tesauruseks ei nimetaks, võttes arvesse nii sisulist kui ka mahulist poolt. Küll aga on see oma ülesehituselt tesauruse tüüpi. Terminid ei ole järjestatud alfabeetiliselt, vaid selle tähenduse järgi, mida nad väljendavad.

Selline lähenemine, kus materjali esitatakse temaatilises formaadis, täidab sõnastikule seatud eesmärke paremini, sest see võimaldab kirjeldatava sõnavara sügavamat mõistmist. Sellist tüüpi sõnastik peegeldab sõnavara struktuuri seoseid selgemini kui alfabeetiline sõnastik. Iga valdkonna oskussõnavara koosneb hierarhilistest teemadeeks jagunevatest struktuuridest. Nende hierarhiate väljatoomine võimaldab seda eluala paremini aduda, kuna teeb üldiselt terminilt üksikule ülemineku selgemaks. Henri Béjoint (2000: 15) toob tesauruse eelisena välja selle, et see grupeerib semantiliselt omavahel seotud sõnad; semantilist informatsiooni kannab juba kirje asukoht makrostruktuuris, makrostruktur sulandub siinkohal ühte mikrostruktuuriga. Mõisteline sõnastik teeb sõnade semantilised seosed selle kaudu nähtavaks, et koondab ühe mõisterühma alla kõik selle mõistega seotud sõnad ja väljendid (Raimo Raag 1979). Sellist tüüpi sõnastik võimaldab paremini välja tuua selliseid seoseid nagu sünonüümia, antonüümia, osa/tervik, klass/liik, tegevus/tegija. Seega võimaldab süstemaatiline ülesehitus ühelt poolt anda parema ülevaate valdkonna ja teiselt poolt terminite

omavaheliste seoste kohta. Ka on sel viisil uute teadmiste paigutamine juba olemasolevasse teabesüsteemi lihtsam.

Lähtudes Arvi Tavasti (Erelt, Tavast 20003: 29) mõistelise sõnastiku klassifikatsioonist, võiks öelda, et koostaja sõnastik püüdleb vormiliselt, tehniliselt ja mõtteliisiliselt mõistelise sõnastiku poole, sest koostamisel on lähtutud eriala mõistesüsteemist ja ka sõnavara järjestus järgib seda, iga mõiste kohta on üks kirje (sünoniüümid on kirjes koos ja homoniüümid eraldi).

Jackson (2002: 155) toob välja ka temaatiliselt koostatud sõnastike neli võimalikku kasutusvõimalust. Esiteks, sarnaselt traditsioonilistele sõnaraamatutele saab lugedes otsida selle abil üles termini tähenduse, kasutades seejuures indeksi abi. Teiseks abistab see teatud termini kasutamist kirjutamisel, termin leitakse indeksi abil ning kirjest saab infot termini kasutamise kohta. Kolmas kasutusviis on omane just tesaurustele; see võimaldab otsida tundmatut sõna kirjutamisel, kasutades näiteks indeksit otsides sarnast tuntud terminit või otsides sisukorras sarnase tähendusvaldkonna alla kuuluvaid sõnu. Sidney I. Landau (2001: 139) hinnangul on teoreetiliselt otsitava termini leidmise töenäosus suurem mõistelise lähenemise järgi koostatud sõnastikust, sest sarnaseid mõisteid väljendavad terminid on leitavad ligiases asuvates sõnaraamatu osades. Neljas võimalus on tesauruse abil korrata teatud teemavaldkonna termineid, kuna terminite grupid on loogiliselt struktureeritud ja sisaldavad harilikult ristviiteid, siis annab see hea ülevaate mingi teema kohta. Ei saa muidugi märkimata jäätta, et temaatilises sõnastikus ainevaldkonna makrostrukturi väljatoomine on eriti kasulik tõlkijatele ja tõlkidele eluala sõnavara omadamiseks. Ka käesolevat sõnastikku võib eelpool toodud võimaluste järgi rakendada. Lähemalt on sõnastiku tarvitusest räägitud kolmanda peatüki all.

Terminid on sõnastikus jaotatud üheteistkümnesse alagruppi, milledest osad jagunevad veel omakorda alateemadeks. Iga teema alla on kogutud terminid, mis kõige sagedamini või

tõenäolisemalt antud mõisterühmas esinevad. Kategooriad on järgmised: 1. Põhiterminid, 2. Sõudmisega seotud organisatsioonid, 3. Paadiklassid, 4. Sõudjate kategooriad (jaguneb: FISA poolt tunnustatud sõudjate kategooriad, veteranide vanuseklassid, juunioride ja seenioride vanuseklasside tähistused, kaalukategooriad), 5. Sõudevõistlused (jaguneb: rahvusvahelised sõudevõistlused, võistlus, võistluspai, start), 6. Inimesed, 7. Paat ja varustus (jaguneb: paadi mõõtmed, paaditüübidi, paadi osad, aer ja selle osad), 8. Seadistamine, 9. Sõudetehnika, 10. Treening (jaguneb: treeningu põhitöed, harjutused, käsklused, sagedased sõudevead), 11. Ilmastikutingimused.

Sõnastikuks materjali kogumine ja organiseerimine oli temaatilisest seisukohast lähtudes iseenesest hõlpsam, sest see võimaldas juba olemasolevaid termineid pidevalt kontrollida ja teiste samasse kategooriasse kuuluvate terminitega kõrvutada. Seeläbi on ka lihtsam kindlustada, et ühe mõisterühma alla kuuluvad terminid saavad ikka kõik sõnastikku kantud.

Mõistelised sõnastikud ei koosne harilikult pelgalt sõnaloendist. Selleks, et termineid paremini iseloomustada võib sõnastik anda ka terminite seletusi, grammatikat, lausenäiteid, viiteid teistele seotud mõistetele ja ka pilte. Ka käesolev sõnastik sisaldab terminite definitsioone (tavalises kirjas), seda küll valikuliselt, sest autor ei pidanud vajalikuks kaasata üldisemate ja ka üldkeeles eksisteerivate terminite seletusi. Inglise märksõnad ja eesti vasted (mõlemad rasvases kirjas) on enamasti nimisõnad ja tegusõnad. Seal, kus lähtekeelsest terminist pole võimalik aru saada, kas tegemist on nimi- või tegusõnaga, on lisatud ka viite sõnaliigile (n – nimisõna, v – tegusõna). Osade terminite kohta on toodud ka kontekstilisi näiteid (kaldkirjas) või kollokeeruvaid sõnu (näiteks omadussõnu), et nende kasutust paremini illustreerida. Kuna kategooriate all on terminid järjestatud loogiliselt, mitte alfabeetiliselt, siis paiknevad ka seotud terminid (nt. antonüümid, holonüümid, meronüümid) sõna vahetus läheduses ja eraldi viite lisamine ei oleks olnud mõttetas. Lähtekeelsed sünonorüümid on

paigutatud ühte kirjesse ja eraldatud komaga, sest terminid ei ole sellist tüüpi sõnastikus järjestatud tähestiku, vaid tähenduse alusel ja seega teeb sünonüümide kõrvuti eksisteerimine mõiste käsitamise kiiremaks. Kui kirjes on mitu sünonüümi, siis on esimesena esitatud levinuim. Lähtekeeles eristatakse ka inglise ja ameerika kasutust (UK ja US). Juhul kui märksõnas võib ühe osa asendada vabalt teisega, on nende vahel kasutatud kalkuliipsu.

Sõnastiku lisas olevad illustratsioonid järgivad samuti semantilist järjestust ja onomasioloogilist lähenemist. Illustreritud terminite juurest leiab ka vastava viite. Sõnastikule lisatud pildid võtavad üle leksikograafilise määratluse funktsiooni (Sterkenburg 2003: 134). Sõna on pildi kaudu seostatud tegelikkusega ja pilt kirjeldab tegelikkust palju illustreerivamalt ja selgemini. Just tehnilisi termineid on tegelikult illustratsioonide abil lihtsam mõista. Raskus seisneb siin aga selles, et valdkonna asjatundjal neist tegelikult kasu pole, küll aga võhikul. Nii et illustratsioonide kasulikkus sõltub ka sõnastiku kasutajast.

Sõnade ja väljendite paigutus mõistete kaupa näitab küll hästi keele semantilist liigendust aga temaatilise järjestusega sõnastiku suurimaks puuduseks on see, et sõnade otsimine on seal veelisem. Sõnastiku kasutamine on aeganõudvam ja mitte-eksperdi jaoks ehk ebamugavam, sest kasutaja ei pruugi tabada spetsialistile isenesestmõistetavat terminite süsteemiseerimise loogikat. Et sõnastiku kasutamist hõlbustada on selle juurde lisatud tähestikuline indeks koos viidetega mõisterühmadele ja leheküljenumbritele, kust termineid leida võib.

Mõistelise ülesehitusega sõnastiku kitsaskohaks võib lugeda ka seda, et oma olemuselt on sellist tüüpi sõnastik subjektiivsemat laadi. See sõltub rohkem autorist, ehk autori arusaamast teatud valdkonna korraldusest kui traditsioonilised sõnaraamatud, kus sõnavara on esitatud tähestikulises järjestuses. Autor jagab mõisted rühmadesse oma isiklikust keelevaistust ja maailmapildist lähtuvalt ja esitab seega oma nägemuse antud valdkonna terminikorraldusest, mis võib mõistetavasti erineda teiste sama ala sõnaraamatute kirjutajate käsitustest.

1. Basic Terms - Põhiterminid

rowing	sõudmine, sõudesport, akadeemiline sõudmine kitsamas tähenduses: üksikaeruline sõudmine
sculling	paarisaeruline sõudmine
elite rowing, top rowing	tippsõudmine
crew rowing	paatkonnasõudmine

2. Rowing Organisations – Sõudmisega seotud organisatsioonid

FISA, International Federation of Rowing Associations	FISA, Rahvusvaheline Sõudeföderatsioon, Rahvusvaheline Sõudmisföderatsioon, Rahvusvaheline Sõudespordiföderatsioon, Rahvusvaheline Sõudeliit Lühend päineb prantsusekeelset nimest Fédération Internationale des Sociétés d'Aviron. FISA on riiklike sõudeliitude ühendus ja maailma sõudespordi organisaator ja juhtorgan. Asutatud aastal 1892.
Estonian Rowing Association	Eesti Sõudeliit, lühend ESL ESL ühendab Eestis sõudmisega tegelevaid mittetulundusühinguid. 1938.aastal loodud Eesti Sõudeliidu õigusjärglane alates 8.detsembrist 1989.aastal. FISA ja Eesti Olümpiakomitee poolt tunnustatud Eesti Vabariigi poolt sõudmist ainuesindavaks organisatsioniks nendes organisatsioonides.
Estonian Olympic Committee	Eesti Olümpiakomitee, lühend EOK Eesti spordi- ja olümpiaorganisatsioon; ühendab spordialaliite, spordiühendusi, piirkondlikke spordiliite.

FISA Council	FISA Nõukogu
FISA Executive Committee	FISA Täitevkomitee
FISA Commissions	FISA komisjonid
national rowing federation	riiklik sõudeliit
rowing academy	sõudeakadeemia
rowing centre	sõude(spordi)keskus
rowing club	sõudeklubi (vahel ka sõudebaas)

3. Classes of Boat - Paadiklassid

<u>Type of boat</u>	<u>Paadiklassi tähistus</u>	<u>Paadi klass</u> vt ill. lk 65	<u>Paadi miinimum-kaal</u>
Single scull, single	1x	ühepaat, ühene	14 kg
Double scull, double	2x	paarisaeruline kahepaat, paarisaeru kahepaat, paarisaerukahene, paariskahene	27 kg
Pair, coxless pair	2-	roolijata kahepaat, üksikaeru- kahene, raspa ¹	27 kg
Coxed pair	2+	roolijaga kahepaat, roolijaga kahene	32 kg

¹ kõnekeelne, tuleb venekeelsetest vastest *распашная лодка, распашка*

Quadruple scull, quad	4x	paarisaeruline neljapaat, paarisaeru neljapaat, paariseljane	52 kg
Four, coxless four	4-	roolijata neljapaat, üksikaeru- neljane	50 kg
Coxed four	4+	roolijaga neljapaat, roolijaga neljane	51 kg
Eight	8+	kaheksapaat, kaheksane	96 kg

4. Categories of Rowers – Sõudjate kategooriad

4.1 Categories of Rowers Recognised by FISA – FISA poolt tunnustatud sõudjate kategooriad

Junior	juunior, lühend jun Mitte vanem kui 18-aastane sõudja ja roolimees kuuluvad sellesse vanuserühma kuni 31. detsembrini sellel aastal, mil nad saavad 18-aastaseks.
Senior B	seenior B, lühend sen-B Sõudja, kes ei ole enam juunior, klassifitseeritakse seenior B klassi kuni 31. detsembrini sellel aastal, mil ta saab 22-aastaseks.
Senior A	seenior A, lühend sen-A Seenior A klassi klassifitseeritakse sõudja peale seenior B klassi.
Lightweight, lightweight rower	kergekaalusõudja, kergekaallane Meeste paatkonna keskmise kaal (ilma roolimehetähta) ei tohi ületada 70 kg. Ükski paatkonna liige ning ka ühepaadi sõudja ei tohi kaaluda üle 72.5 kg. Naiste paatkonna keskmise kaal (ilma roolimehetähta) ei tohi ületada 57 kg. Ükski paatkonna liige ning ka ühepaadi sõudja ei tohi kaaluda üle 59 kg.

Master, Veteran (UK)	(sõude)veteran, lühend Vet või V
	Sõudja võib võistelda veteranide klassis alates selle aasta algusest, mil ta saab 27-aastaseks. Jagatakse erinevatesse vanusekategooriatesse sõltuvalt sellest, kui vanaks sõudja käesoleval aastal saab. Eestis veterane vanuseklassidesse ei jagata.

4.2 Age Categories of Masters – Veteranide vanuseklassid

A	27-35aastaste vanuseklass
B	36-42aastaste vanuseklass
C	43-49aastaste vanuseklass
D	50-54aastaste vanuseklass
E	55-59aastaste vanuseklass
F	60-64aastaste vanuseklass
G	65-69aastaste vanuseklass
H	üle 70aastaste vanuseklass

4.3 Age Categories of Juniors and Seniors – Juunioride ja seenioride vanuseklasside tähistused

abbreviation	explanation	tähistus	seletus
M	Men	M	mehed
W	Women	N	naised
LM	Lightweight Men	M k/k	mehed kergekaal
LW	Lightweight Women	N k/k	naised kergekaal
JM, JH	Junior Men	P	poisid (noored)

JW, JF	Junior Women	T	tüdrukud (noored)
JA	Junior A	PA, TA	17-18-aastased pojused ja tüdrukud
JB	Junior B	PB, TB	15-16-aastased pojused ja tüdrukud
JC	Junior C	PC, TC	13-14-aastased pojused ja tüdrukud
U-18	Under 18 in the calendar year	-	juuniorid, noored üldiselt Eestisisel ei kasutata
U-23	Under 23 in the calendar year	-	19-22aastased võistlejad Eestisisel ei kasutata, kattub sen-B-ga

4.4 Categories of Weight - Kaalukategooriad

lightweight	kergekaal Rahvusvahelises sõudmises võisteldakse kaheks kaalukategoorias: kergekaal ja normaalkaal
normal weight	normaalkaal
heavyweight	raskekaal võistlustel tegelikult ei kasutata
flyweight	kärbeskaal kasutatakse väga harva
weight of the rower	sõudja kaal
average weight of the crew	paatkonna keskmise kaal, paatkonna raskus

lightweight rower	kergekaalusõudja
heavyweight rower	raskekaalusõudja
weigh	kaaluma
weighing scales	kaal
tested scales	testitud kaal
weighing centre	kaalumispaik
weighing of coxwains	roolimeeste kaalumine
minimum weight for a coxwain	roolimehe miinimumkaal 55 kg meeste ja meesjuunioride paatkondadel ning 50 kg naiste, naisjuunioride ja segapaatkondadel
deadweight	lisaraskus maksimaalselt 10 kg, asetatakse paati kui roolimees osutub miinimumkaalust kergemaks
underweight	alakaaluline

5. Rowing Regattas – Sõudevõistlused/regatid

5.1 International Rowing Regattas – Rahvusvahelised sõudevõistlused

(rowing) regatta, boat race	(sõude)regatt, sõudevõistlus
open regatta	lahtine regatt
international regatta	rahvusvaheline sõudevõistlus/regatt
FISA World Rowing Championships	Maailmameistrivõistlused sõudmises, sõudmise MM
FISA World Junior Rowing Championships	Juunioride maailmameistrivõistlused (sõudmises)

Olympic Regatta	Olümpiamängude (OM) sõuderegatt
Olympic Qualification Regatta	olümpia kvalifikatsiooni regatt
Rowing World Cup	sõudmisse maailmakarikavõistlused (MK)
Amber Oars	Merevaigust Aer
The Boat Race	Oxford-Cambridge'i kaheksapaatide regatt
Henley Royal Regatta	Henley Kuninglik Regatt
Tampere International Regatta	Tampere regatt
International Junior Regatta	Rahvusvaheline juunioride regatt
International Ratzeburger Ruderregatta	Ratzeburgi regatt
World Masters Rowing Regatta, FISA Masters Regatta	Veteranide maailmameistrivõistlused
FISA Under 23 World Rowing Regatta	U23 maailmameistrivõistlused
World University Championships	Üliõpilaste maailmameistrivõistlused

5.2 Racing - Võistlus

sõidu tähistus protokollis		seletus
FISA	Eesti	
H (e.g. H1, H2)	E (nt E1, E2, E3, E4)	eelvõistlused
R (nt R2, R3, R4)		lohususvõistlused, vahevõistlused
S A/B	D, DA (nt D1, D2)	poolfinaalvõistlused FA ja FB finalistide selgitamiseks

S C/D	C, DC (nt DC1, DC2)	poolfinaalfõistlused FC ja FD finalistide selgitamiseks
FA		finaalvõistlused 1.-6. kohani
FB		finaalvõistlused 7.-12. kohani
FC		finaalvõistlused 13.-18. kohani
FD		finaalvõistlused 19.-24. kohani
	PF (nt PF1)	poolfinaalvõistlused (Eesti võistlustel) (kasutatakse harvemini)

FISA Rules of Racing	FISA võistlusmäärustik, FISA võistlus-määrused
regatta schedule	võistluskalender
race (n) <i>e.g. race updates</i>	võistlussõit, sõit
race (v) <i>e.g. crews that raced earlier this month</i>	võistlema
racing <i>e.g. listen to the racing live</i>	võistlemine, võistlussõudmine, võistlus
racing experience	võistluskogemus
racing season	võistlushooaeg
racing uniform	võistlusvorm
uniform clothing	ühtlane riietus
sprint (n)	sprindivõistlus, sprint distants on lühike, näiteks 500 m

Head of the River Race, head race	võistlus eraldistardist
	võistlus, kus starditakse üksteise järel aja peale, võidab kiirema aja saaja, kasutatakse näiteks kitsastel jõgedel, kus ei saa kõrvuti radasid olla
bumping race, bump race	nn "kokkupõrkeregatt"
	võistlus, kus paatkonnad stardivad üksteise järel, eesmärk on enda ees olev paat kinni püüda ja seda puudutada, nii tehakse mitmeid sõite, kasutusel Inglismaal
blades	"kokkupõrkeregati" auhind
	aer, millele kirjutatakse võitjate nimed, saadakse kui meeskonnal õnnestub iga päev enda ees sõitva paadiga kokku põrgata
marathon	maraton
	distants on pikk, näiteks 5-6 km
racing programme	võistluste programm/kava
heat (n)	eelsõit
seeded heats	süsteem, kus eeldatavalta kiiremad ja tugevamad sõudjad paigutatakse erinevatesse eelsõitudesse
repêchage	lohutussõit, vahevõistlus eelsõidust edasi mittepääsenutel avaneb teine võimalus poolfinaali saada
semi-final	poolfinaal
final, A final	finaal, A-finaal
B final	B-finaal
C final	C-finaal
D final	D-finaal
sprint, spurt (n)	spurt, kiirendus
sprint, spurt (v)	spurtima, kiirendust tegema

final sprint, final spurt	lõpuspurt
intermediate sprint	vahespurt
intermediate time	vaheaeg mõõdetakse 500, 1000 ja 1500 m peal
finish time	finišiaeg, lõpuaed
results sheet	finišiprotokoll
close finish, neck-and-neck race	tasavägine sõit
dead heat, tied placing	võrdne aeg
placing	asetus, koht
re-row (n)	võistluse kordamine
DNS (Did Not Start)	DNS sõidu tulemus, kui paat ei ilmu starti
DNF (Did Not Finish)	DNF sõidu tulemus, kui paat katkestab
DSQ (Disqualified)	DSQ sõidu tulemus, kui paat kõrvaldatakse või diskvalifitseeritakse
qualify, go forward <i>e.g. go forward to final A</i>	(pool)finaali pääsema, edasi pääsema
reach the final	finaali jõudma
qualifier	edasipääsenu
disqualification	diskvalifikatsioon, diskvalifitseerimine
disqualify	diskvalifitseerima
exclude from the race	võistlusest kõrvaldama seda tehakse peale kahte valestarti või kahte hoiatust
exclusion	võistlusest kõrvaldamine

overtake (v)	mööda sõitma, mööduma
overtake (n)	möödasõit, möödumine
protest (n) e.g. <i>A competitor or crew may make an immediate protest at the end of a race</i>	protest nt protesti esitama
lead (n) e.g. <i>great lead</i>	edu, edumaa nt. suur edu
boat length e.g. <i>lead with one and one-half boat lengths, finishing two boat lengths behind, one boat lenght advantage</i>	paadipikkus nt paadipikkune kaotus, edu oli pool paadipikkust

5.3 Regatta Site – Võistluspaik

rowing canal	sõudekanal
Olympic Rowing Canal	olümpiaakanal
regatta course	võistlustrass, võistlusrada
length of the course	raja pikkus
straight course	sirge rada
deviation from the course	rajalt kõrvale kaldumine
traffic rules on the course	liiklemisreeglid distantsil
standard course	standardpikkusega rada sirge 2000 m trass, koosneb kuuest võistlusrajast, MM-il ja MK-1 soovituslikult kaheksast
length of water	vee pikkus standardrajal minimaalselt 2150 m

width of water	vee laius rahvusvahelistel võistlustel minimaalselt 108 m, MM-il ja MK etappidel 135 m, ideaalne soovituslik laius on 162 m
depth of water	vee sügavus mimimaalselt 3 m, soovituslikult 3.5 m
distance	distant rahvusvahelistel võistlustel harilikult 2000 m, veteranidele 1000 m
lane	võistlusrada, veerada, rada, vesi <i>nt esimene vesi, teine vesi</i>
width of lane	raja laius 13.5 m
inner lanes	sisemised rajad
outer lanes	välimised rajad
re-allocation of the lanes	radade ümberpaigutus näiteks ilma tõttu
warm-up area	soojendusala
warm up (v)	soojendama
start zone	stardiala, starditsoon raja esimesed 100 meetrit
start bridge, starting dock	stardisild
starting platforms, start pontoons, starting gates	stardiplatvorm, pontoonid
moveable starting installations	teisaldatav stardisild
steering marker	ROOLIMISMÄRK stardiliini taha paigaldatud tähisid roolimise hõlbustamiseks
start line	stardiliin, start

start tower, starter's tower	starditorн, stardikohtuniku pukk
align	joondama
radio or telephone connection	raadio- või telefoniside
aligner's hut	joondajale ja stardikohtunikule mõeldud rajatis stardijoonel
cool-down area	mahasõiduala
cool down (v)	maha sõitma
buoy (n)	rajapoi
buoy (v) <i>e.g. The lanes shall be buoyed</i>	poidega märkima/tähistama
Albano system	süsteem, kus kõik rajad on teineteisest poidega eraldatud
distance marker	RAJATÄHIS, RAJAMÄRK, DISTANTSIMÄRK distantsi pikkus peab olema märgistatud iga 250 järel kaldal asetseva tahvliga või veel paikneva kastiga
half-way point, 1000 metre mark	1000 meetri märk
quarter of the course <i>e.g. last, first quarter of the course</i>	rajaveerand
finish area	finišiala, finišitsoon
finish line, end line	finišijoon, lõpujoon, finišiliin, finiš
cross the finish line	finišijoont ületama
finish line marking	finišimärgistus
finish tower, judges' tower	finišimaja, kohtunike torn
photo finish	fotofiniš
loud hooter, horn	finišisignaal, finišikell

victory pontoon, victory stage	autasustamispoodium, autasustamispjedestaal
grandstand	pealtvaatajate tribüün

5.4 Start - Start

draw (for lanes) e.g. <i>conduct/hold a draw, draw for the heats</i>	(stardiradade) loosimine, loos
random draw	juhuslik loos
start (n)	start (varem ka lähe)
quick start	“kiire start” start, kus paatkondade kontrolli osa jäetakse vahel
fixed start	kinnine start start, kus paati hoitakse stardis kinni kas mootorpaadist või stardisillalt
stakeboat	starteri paat
floating start	lahtine start paatkonnad joonduvad stardiliinile ilma, et neid miski või keegi kinni hoiaks
head style race	“lendstart” start sõudes võistlusrajale 10-20 sekundit peale järgmist paatkonda, aeg läheb käima stardiliini ületades; Eestis ei praktiseerita
Time-Trial System	eraldistart FISA poolt teatud tingimustes kasutatav stardisüsteem, mis kujutab endast kindlaksmääratud intervallidega sõitu aja peale, kõik paadid võistlevad ühel ja samal veel.

Gundersen Method	“Gunderseni” meetod
	finaalvõistlused peetakse vastavalt eelsõidus saadud ajale, kõige esmal stardib eelsõidu võitja ning tema järel vastavalt kaotatud ajale järgmised võistlejad
start list	stardiprotokoll
list of entries	osalejate nimekiri
starting position	stardipositsioon
starting time of the race	sõidu algusaeg
get to the start	starti minema
late arrival at starting position	starti hiljaks jäädmine
warning	hoiatus
starting procedure	stardi andmise protseduur, stardikorraldus
starter's orders	starteri käsklused
“Two minutes”	“Kaks minutit”
roll-call	paatkondade kontroll
start commands	stardikäsklused
“Are you ready?” e.g. Estonian – ready?	“Esimene (teine, kolmas jne) vesi, (kas) olete valmis?” olenevalt võistlustest kasutatakse ka sõudeklubi, linna või riigi nime
“Attention!”, “Set!”	“Tähelepanu!”, “Valmis!” ootekäsklus
“Go!”	“Läks!”, “Marss!” starti lubav käsklus
false start	valestart

strong start	tugev start
starter's equipment	starteri varustus
red flag	punane lipp
white flag	valge lipp
bell	kell
microphone	mikrofon
megaphone	megafon, ruupor
loudspeakers	kõlarid
board	tahvel
traffic lights	valgusfoor, stardituled
sound signal	stardisignaal

6. People – Inimesed

rower, oarsman	sõudja, kitsamalt üksikacrussõudja
sculler	paarisaerusõudja
top rower, elite rower	tippsõudja, eliitsõudja
novice rower	algaja sõudja
entry	võistluses osaleja, võistleja
rowing coach	(sõude)treener
rowing head coach	peatreener
athlete	sportlane

bow, bowman	sõudja number üks, esimene paadi ninale kõige lähemal istuv sõudja, va ühepaadis
two	number kaks, teine
three	number kolm, kolmas
four	number neli, neljas
five	number viis, viies
six	number kuus, kuues
seven	number seitse, seitmes
stroke	eessõudja, number kaheksa, kaheksas paadi sabale kõige lähemal istuv sõudja, va ühepaadis
coxwain, cox	roolimees, tüürimees
bow four	esimene neli kaheksases sõudjad nr 1, 2, 3 ja 4
stern four	tagumine neli kaheksases sõudjad nr 8, 7, 6 ja 5
bow pair	esimene kaks neljases sõudjad 1 ja 2
stern pair	tagumine kaks neljases sõudjad 4 ja 3
squad (UK), crew, team (US) <i>e.g. the United States squad</i>	paatkond, võistkond, ekipaaž
mixed crew	segapaatkond
composition of the crew	paatkonna koosseis
national squad	sõudekoondis
member of the national squad	koondise liige, koondislane

boat partner	paadikaaslane, paadinaaber, partner, paarimees viimast sõna kasutatakse siis, kui on tegemist kahese paadiga
jury	võistluse žürii
President of the Jury	žürii esimees
Judge at the Start	stardikohtunik
Judge at the Finish	finišikohtunik
Control Commission	kontrollikomisjon
<b aligner="">	joondaja Eestis põhimõtteliselt eraldi joondaja puudub, on olemas stardikohtunikud üldiselt
starter	starter
umpire	arbiiter, (sõude)kohtunik
umpire's launch	arbiitri kaater
evaluated/licenced umpire	atesteeritud/litsentseeritud kohtunik
umpire holding a national licence	rahvuskategooria kohtunik (R) Eestis on sellele kategooriale eelnevad astmed A-, B- ja C-litsentsiga kohtunikud
international umpire	FISA-litsentsi omav kohtunik
umpire examination	kohtuniku kvalifikatsioonieksam

7. Boats and Equipment - Paat ja varustus

7.1 Boat Measurements – Paadi mõõtmed

weight of racing boats	võistluspaatide kaal
minimum boat weight	paadi miinimumkaal vt lk 24-25 erinevatele paadiklassidele FISA poolt kehtestatud miinimkaalud
minimum length of racing boats	võistluspaatide miinimumpikkus 7.2 m
boat width	paadi laius mõõdetakse kohast, kus völl asetseb perpendikulaarselt paadi keskteljega
center line	paadi kesktelg

7.2 Types of Boat - Paaditüübhid

rowing boat (1), shell	sõudepaat
vessel	alus
rowing boat (2), sweep boat, sweep-oared boat	üksikaeruline paat, üksikaerupaat
sculling boat, scull (n)	paarisaeruline paat, paarisaerupaat
racing boat	võistluspaat
tub, barge, training boat	õppepaat tavaliselt roolijaga kahene või roolijaga neljane
rowboat	rahvapaat
church boat	Kirkovene, kirikupaat Soome traditsiooniline neljateistkümnne sõudja ja roolijaga paat

clinker boat	klinkerpaat, klinker tüüpi paat vanemat tüüpi paat, mille pealistuseks olid servaga üksteise peal asetsevad puidust plangud
shell (without an outside keel), restricted (with an outside keel)	skiffpaat, skiff-tüüpi paat, skiff sileda pealistusega paat, Eestis ei eristata välimise ja sisemise emapuuga paate
small boats	väikesed paadid ühesed ja kahesed
stern loader	roolijaga paat (1) roolijaga paat, kus roolimees istub paadi sabas, Eestis ei eristata roolijaga paate roolija asukoha järgi
bow loader, bow coxed boat	roolijaga paat (2) roolijaga paat, kus roolimees lamab paadi ninas; harilikult istub roolimees hoopis paadi sabas

7.3 Parts of the Boat – Paadi osad

hull, body of the boat	paadi kere, paadi korpus
skin, shell	pealistus, skeleti kattematerjal
washboard	lainelaud kahe parda ühinemiskohat esimesel balloonil, väldib kõrgema laine sattumist paati vt ill. lk 69-70
saxboard (UK), gunwale (US), gunnel	parras, poort paadi kere tugevdatud ülaserv vt ill. lk 70
shoulder, rib	kaar kaared moodustavad paadi skeleti
bow, fore	paadi nina, vöör vt ill. lk 69

bowside (UK), starboard (US and nautical)	vasak parras seistes näoga paadi saba suunas paadi vasak pool, märgistatakse rohelisega vt ill. lk 69
strokeside (UK), port (US and nautical)	parem parras märgistatakse punasega vt ill. lk 69
bowball, white ball, bobble	(ohutus)nina valge kummist pallike, mis paigaldatakse nina külge paadi kaitseks ja nähtavuse parandamiseks vt ill. lk 69
stern, aft	paadi saba, ahter vt ill. lk 69
fittings	paadi väiksemad osad näiteks kronsteinid, jalatugi, pink
rigger, outrigger	kronstein paadi kerest külje poole eenduv(ad) toru(d) vt ill. lk 69-70
two-stay rigger	kaheosaline kronstein
three-stay rigger	kolmeosaline kronstein
main stay	põhikronstein
backstay	tugikronstein
forestay	abikronstein
topnut	kinnitusmutter
pin, thole pin	völl kronsteini vertikaalne osa, mis hoiab tulli paigal vt ill. lk 68-9
oarlock	tull paadi osa, mis hoiab aeru paigas vt ill. lk 68-70

gate, swivel	kang, tulli sulgur vt ill. lk 68
gate pin nut	nippel vt ill. lk 68
sliding base, slider	reguleeritav plaat plaadike tullil selle reguleerimiseks
stretcher	jalatugi vt ill. lk 69-70
rowing shoes	jalanõud, kingad
clogs	nahast jalakinnitused vanematel paatidel
straps	rihmad vanematel paatidel
traps, heel traps	jalatoe kannad, kannatoed vanematel paatidel
heel restraints	kannapaelad jalanõusid jalatoega ühendavad paelad, mis võimaldavad paadi ümbermineku korral jalgade kiiret vabastamist
slide, track, slide rails, runners	siinid, rööpad (vananenud) metallist rajad, mida mööda sõidab pink vt ill. lk 69-70
frontstops	siinide esimene ots
backstops	siinide tagumine ots
step	jalalaud laud, kuhu astutakse paati sisenedes vt ill. lk 70
seat	pink vt ill. lk 69-70
sliding seat	liikuv pink

fixed seat	liikumatu pink näiteks rahvapaatidel
ball bearing seat	laagritega pink
clips	pingi käpad
wheels of a seat	pingi rattad vt ill. lk 70
seat undercarriage	kelk, alusvanker (vanem) vt ill. lk 70
coxwain's seat	roolimehe iste
thumbscrew	liblikpolt, pöidlakruvi
keel	emapuu paadi selgroog, mille külge kinnituvad kaared
rudder	rool, tüür paadi põhja alla kinnitatud plaadike, mis pöörab paati
rudder lines, rudder cable	roolinöör rooli külge kinnitatud nöör mida tõmmates roolija pöörab paati
rudder stem	roolivarras
rudder bar	roolikang
foot-controlled rudder	roolijalg roolinöörid on ühendatud ühe sõudja jalatsiga, mille pööramisega tüüritakse paati
fin (UK), skeg (US)	kiil paadi sabasse põhja alla kinnitatud plaadike, mis hoiab paati otse
canvas (UK), deck (US)	balloon'i kate, dekk

compartment	balloon paadi suletud osa, neid on kaks, esimene ja tagumine vt ill. lk 71
holes to the hull compartments	ballooni luugid vt ill. lk 70
cap	ballooni kork
bow number, bow marker	paadi number
bow number holder, bow marker holder, bowclip	numbrialus
production plaque	tehniliste näitajate silt, birka²

7.4 Oar and its Parts – Aer ja selle osad

oar, blade (UK)	aer, varasemalt ka mõla vt ill. lk 69
oar, sweep-oar	üksikaer vt ill. lk 67
scull, sculling oar	paarisaer vt ill. lk 67
blade, spoon (UK)	aerulaba, laba vt ill. lk 67-9
shape of the blade	aerulaba kuju, labakuju
Macon blade, spoon	sulgla, Macon-tüüpi laba, „makooni“ aerulaba vt ill. lk 67-8
cleaver blade, hatchet-shaped blade, hatchet oar	“kirves” laba, kirvesaer vt ill. lk 67-8

² tuleb venekeelsetest vastest *бирка*

Smoothie blade	Smoothie tüüpi aerulaba
	vt ill. lk 67-8
length of the oar	aeru üldpikkus
inboard	siseõlg, sisemine õlg
	vt ill. lk 69
outboard	välisõlg, välimine õlg
	vt ill. lk 69
handle	käepide
	vt ill. lk 69
neck of the oar	aeru kael
	vt ill. lk 69
collar, button	aeru krae
	aeru varre ümber olev röngas, mis hoiab aeru libisemast läbi tulli vt ill. lk 68-9
sleeve, sheath	mansett
	vt ill. lk 67-8
join	õmblus
loom (UK), shaft (US)	aeru vars
	vt ill. lk 67
edge of blade	aeru serv, aeru äär
Vortex edge	Vortex serv
	vt ill. lk 67-8
tip of the blade	aeru ots
rubber grip	kummist otsik/käepide
pitch	kate, aerulaba kaldenurk, kattenurk
	aeru kaldenurk kraadides paadi ahtri suunas tõmbe ajal (4-8 kraadi)

overlap (n)	aerude ülekäik paarisaerude see osa, kus nad teineteisega ristuvad vt ill. lk 70
--------------------	---

8. Rigging - Seadistamine

rigging of the boat	paadi seadistamine/ häälestamine/ reguleerimine kronsteinide, jalatugede, aerude ja muu seadistamine
rig (v)	paati seadistama
raise the riggers	kronsteine tõstma (paadi parda suhtes)
lower the riggers	kronsteine alla laskma
rigging, rig	paadi seadistus, kitsamalt kronsteinide asetus
frig rigging (UK), tandem rigging (US)	PAARISASETUS kronsteinide asetuse viis üksikaerupaatidel kronsteinid ei asetse nagu tavaliselt üks ühel pool ja teine teisel pool parrast, vaid kaks paari kronsteine asuvad järjestikku samal pool parrast, jaguneb omakorda Itaalia ja Saksa asetuseks
Italian rigging	Itaalia asetus kronsteinid on paigutatud nii, et eessöudja ja number üks sõidavad samas pardas
German rigging	Saksa asetus kronsteinid on paigutatud nii, et kaheksapaadis sõidavad sõudjad number neli ja viis samas pardas, teised on vaheldumisi
spanner (UK), wrench (US)	mutrivõti

washer	(reguleerimis)seib
bolt	polt
nut	mutter
spread	kahe völli vaheline kaugus vahemaa ühe völli teljest kroonsteinil teise völli teiljeni vastaskroonsteinil (156-160 cm) vt ill. lk 69
spin	völli kaugus paadi teljest, tulli kaugus vahemaa völli teljest paadi keskteljeni (80-90 cm) vt ill. lk 69
oarlock height, height	tulli kõrgus (pingist) vertikaalne vahemaa pingi madalaimast punktist kuni tulli tööpinna alumise osani (taval 16-18 cm)
stretcher position	jalatoe asetus/asend
rake, angle (of the stretcher)	jalatoe nurk (parim 38-42°)
height of the stretcher	jalatoe kõrgus pingi kõrgus jalatoest (15-18 cm)

9. Rowing Technique – Sõudetehnika

acquire the technique	tehnikat omandama
rowing stroke cycle	tõmbetsükkeli, sõudetsükkeli
parts of the stroke	tõmbefaaasid
beginning of the stroke	tõmbe algus
finish, finish of the stroke	tõmbe lõpp
first part of the stroke	tõmbe esimene pool

second part of the stroke	tõmbe teine pool
length of the stroke	tõmbe pikkus
forward body angle	eesasend
put the blade in, spring the blade into the water	aeru vette panema, aerulaba vette lööma
catch	haare, vee haaramine, veevõtt nt <i>kiire haare, hea veevõtt</i>
bladework	aeru töö
stroke <i>e.g. a longer stroke</i>	tõmme nt <i>pikk tõmme</i>
drive	veetöö tõmbeosa, kus aer on vees
take a stroke	tõmmet tegema
draw the blade through the water	aeru läbi vee tõmbama
hang the weight on the blade	keha raskust aerule üle kandma
apply power on the oar	jõudu aerule üle kandma
transmit the leg-power to the blade	jalgade jõudu aerulabale üle kandma
propel the boat	paati liikuma tõmbama
leg drive, legwork	jalgade töö, jalgade tõuge, tõuge jalatoele
keep the blade covered	aerulaba vee all hoidma
cross the handles	käepidemeid ristama
upper hand	ülemine/pealmine käsi paarisaerusõudmisel vasak käsi
lower hand	alumine käsi paarisaerusõudmisel parem käsi

inside hand	sisemine käsi üksikaerupaadis aerulabapoolne käsi, pöörab aeru
outside hand	välimine käsi üksikaerupaadis käepidemepoolne käsi, tõmbab aeru läbi vee
armwork	käte töö
finish position of the stroke	tõmbe lõpu asend
layback, leaning back position	tahakalle seljaga, seliliasend
complete the stroke	tõmmet lõpetama
strike the oar handle down	käepidet alla vajutama
extract the blade	aeru veest välja vajutama
lift the blade clear of the water	aerulaba veest välja tõstma
extraction, release	väljavajutus, väljavõtt
recovery	ettevalmistus, pealesõit, ettesõit
body position	keha asend
upright position	püstine asend
reach forward with the body	keha kallutama, keha ette sirutama
swing	kehakalle keha ülemise osa liikumine tõmbe algusest kuni tõmbe lõpuni
slide forward	pingiga ette sõitma
uniform speed of slide	ühtlane pingi liikumise kiirus
slide at an even speed	pingiga sujuvalt ette liikuma
gather oneself for the next stroke	end järgmiseks tõmbeks ette valmistama

10. Training – Treening

10.1 Training Basics – Treeningu põhitõed

training, outing (UK), practice (US)	treening, trenn, treeningsõit
train, work out	treenima
workout partner	treeningupartner
rowing season	sõudehooaeg
winter training	talvine treening
summer training	suvine treening
indoor training	sisetreening
circuit-training	ringtreening treening, mis koosneb kindlast arvust erinevatest harjutustest, mida tehakse ringis; igat harjutust sooritatakse teatud arv kordi ning siis korrvatakse tervet ringi
weight training	jõutreening
water training	veetreening
interval training	intervalltreening, lõigutrenn trenn, kus sõutakse kindlat lühemat distantsi (nt 500 või 1000 m) mitu korda läbi kiire tempoga ja aja peale
tempo training	kiirusetreening
steady-state training	ühtlase tempoga treening
indoor rowing, machine rowing	sisesõudmine, sisetingimustes sõudmine, nn kuivamaasõudmine
rowing machine, Concept2 (C2) Indoor Rower	(sõude)ergomeeter, sõudemasin sõudmisliigutusi imiteeriv treeningmasin vt ill. lk 66

carry the boat	paati kandma
lift the boat	paati tõstma
toss the boat, throw the boat above the heads	paati kätele võtma
launch the boat, put the boat on to the water, put the boat afloat, set the boat in the water, place the boat in the water	paati vette panema
undo the gate	tulli avama
put the oar in the oarlock	aeru tulli panema
do up the gate	tulli sulgema
get into the boat, step into the boat	paati sisse astuma
push out, push the boat off from the landing stage	paati sillast ära tõukama
get out of the boat	paadist välja tulema
lift the boat out of the water	paati veest välja tõstma
steer	roolima, tüürima
toe	roolijalaga roolima
stroke rate, rate of strokes, rating, rate, cadence (US) e.g. <i>raise the stroke rate</i>	tempo tõmbe sagedus minutis nt <i>Eelsõidus sõudsin 32 tõmmet minutis, täna oli tempo 34 kandis, kiirenduse ajal isegi 35; 39ne tempo; tempot tõstma</i>
race pace	võistlustempo
higher stroke rate	kiirem tempo
balance, set (US)	paadi tasakaal

hold/keep the boat level, balance the boat	paati tasakaalus hoidma
on keel	tasakaalus
off keel	tasakaalust väljas
speed of the boat	paadi kiirus
race speed	võistluskiirus
rhythm	rütm tunne, et kõik sõudjad paadis liiguvad üheaegselt
swing	sünkroonis liikumine
run	paadi jooks ühe tõmbe järel paadi poolt läbitud distants
spacing	tõmbe vahe vahemaa ühe sõudja veekeeriste vahel
wash (UK), wake (US)	paadi jälg
puddle	aerutõmbest vette jäav keeris
backsplash	aeru vettepaneku ajal paadi nina poole pritsiv vesi
foresplash	aeru vettepaneku ajal aeru saba poole pritsiv vesi
seating in the boat	istumisjärjekord paadis
feather the blade	aeru pöörama (1) vertikaalsest horisontaalsesse asendisse
feathered blade	pööratud laba aerulaba on horisontaalses asendis
square the blade	aeru pöörama (2) horisontaalsest vertikaalsesse asendisse
squared blade	pööramata laba aerulaba on vertikaalses asendis

back down, row backwards	hoovama tagurdpidi sõudma, aeru ei tömmata läbi vee vaid lükatakse vastassuunas, et paati teisele poole liikuma panna või ümber pöörata
turn the boat around, spin the boat	paati ümber pöörama üksikaerupaatides üks parras tömbab ja teine hoovab, paarisaerupaatides üks käsi teeb ühte ja teine teist
straighten the boat	paati otseks panema/tõmbama
keep the oars flat on the water	aere vee peal hoidma
water resistance	veetakistus
wave resistance	lainetakistus
air resistance	õhutakistus
sharp bend	järsk kurv
sides of the river	jõe kaldad traditsiooniliselt hoitakse ülesvoolu sõudes jõe paremasse kaldasse ja allavoolu tulles vasakusse (jõge vaadatakse siin suunaga alt üles)

rowing club (vahel ka rowing base)	sõudebaas treenimiseks ja klubitegevuseks vajalikud rajatised
boathouse	elling, paadikuur, paadimaja
rack	riiul
sling, trestle	pukk kasutatakse paadi toetuseks, kui paat pole riiulis või vee peal vt ill. lk 70

landing-stage, raft (UK), dock (US)	paadisild, plott ³ (harvemini ka väljumissild ja sisenemissild)
maintenance of boats	paatide hoidmine/hooldus
repair of boats	paatide remont
trailer	paadiauto, paaditreiler

christen the boat	paati ristima
--------------------------	---------------

10.2 Drills - Harjutused

starts practice	startide harjutamine
row with squared blades	pööramata labadega sõudma
row with feathered blades	pööratud labadega sõudma
row with inside hand only	sisemise käega sõudma
row with outside hand only	välimise käega sõudma
row single strokes	üksikuid tõmbeid tegema
row with using $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, or $\frac{3}{4}$ length of slide	veerand, poole või kolmveerand pingiga sõudma, sõudmine lühendatud pealesõiduga
$\frac{1}{4}$ slide, breaking the knees	veerand pinki pingiga veerandi siinide ulatuses ettepoole sõitma, põlved kõverduvad vaid veidi
$\frac{1}{2}$ slide	pool pinki
$\frac{3}{4}$ slide	kolveerand pinki

³ könekeelne, tuleb venekeelsetest vastest *nõom*

row with full slide	täispingiga sõudma, sõudmine täis pealesõiduga
full slide	täispink
row at low rate of strokes	aeglase tempoga sõudma
bow four rowing	esimene neli sõuab kaheksapaadi harjutus, kus neli ninapoolsemat sõudjat sõuavad, ülejää nud hoiavad tasakaalu
paddle	kergete tõmmetega sõudma
row with the feet out of the shoes	lahtiste jalgadega sõudmine
arms only, backstops	käed ainult kätega sõudmine, pink on paigal
arms and body, body swings	käed-keha käte liigutusele liitub keha, pink jätkuvalt paigal
rowing with eyes closed	suletud silmadega sõudmine
balance drills	tasakaaluharjutused
let the boat run	laskma paadil libiseda
keep the blades in the air	aerulabasid õhus hoidma

10.3 Commands – Käsklused

“Set the boat!”	„Jälgige tasakaalu!“ hüüe, mis kutsub sõudjaid paadi tasakaalule tähelepanu pöörama
“Hold water!”, “Check it down!”	„Paat seisma!“ hüüe, mis kutsub sõudjaid sõudmist lõpetama ja paati pidurdama

“Power 10!”	„10 tugevat!”
	roolimehe või eessõudja hüüe, millele järgneb kümme väga tugevat tõmmet
“Weigh enough!”, “Easy!”	„Stop!“, „Tasakaal!“
	hüüe, mis kutsub sõudjaid viimast tõmmet lõpetama ja paati tasakaalus hoidma
“Back down!”	„Hoovake!“
	hüüe, mis kutsub sõudjad paati tagurpidi liigutama

10.4 Common faults – Sagedased sõudevead

crab	konn
catch a crab	konna tegema
	sõudeviga, kus aer jääb tõmbe lõpul vette kinni ja paadi hoog seega pidurdub
dig deep, knife in	aeru liiga sügavalt läbi vee tõmbama
rush, rush (up) the slide	pingiga kiirustama, pingiga ette kihutama, pingiga selga sõitma, pingiga liialt peale sõitma
crash into the frontstop	vastu siinide otsi sõitma
over-reach, dive	küünitama
	tõmbe alguses keha liialt ette kallutama
lunge	liigne ettekallutus kehaga
hang at the catch	tõmbe alguses scisma
hang at backstops	end selili tõmbama
	tõmbe lõpus liialt pikalt seliliasendis olema
miss water	mööda lööma
	sõudeviga, kus aeru ei panda vette piisavalt kiiresti

missed water	möödalöök
wash out	aeru välja tõmbama tõmbe lõpus aeru liialt vara välja tõmbama
washout	väljatõmme
splash (v)	pritsima
jumping the slide	pingi maha sõitmine pingi siinidelt maha sõitmine
sky (v)	aeru tõstma tõmbe lõpus aeru tõmbe alguses liialt kõrgele õhku tõstma
check	paati kinni sõitma paadi hoogu erinevatel viisidel pidurdama
capsize	ümber minema
sink	uppuma
collision	kokkupõrge
getting waked	lainet saama, lainesse jääma
blister	vill, rakk

11. Weather Conditions - Ilmastikutingimused

adverse weather conditions	rasked ilmastikutingimused
unrowable conditions	sõudmiseks sobimatud ilmastikutingimused
unfair conditions	radade ilmastikutingimused ei ole võrsed
sudden deterioration of the weather	ilma äkiline halvenemine
equal conditions	võrsed tingimused

delay the racing programme	võistluskava edasi lükkama
reduce the length of the race	võistlusdistansti lühendama
flat/smooth water	sile vesi
still water	tasane vesi
shallow water	madal vesi
turbulent water	keeriseline vesi
choppy water	lainetav vesi
big waves	tugev lainetus
current, flow, stream	vool
set of the current	voolu suund
quick-flowing	kiirevoooluline
upstream, upriver	vastuwoolu, üleswoolu
downstream, downriver	allavoolu, päriwoolu
swell	ummiklaine
bow wave	ninalaine, vöörlaine
stern wave	ahtrilaine
longitudinal wave	pikilaine
transverse wave	ristlaine
strong wind	tugev tuul
tail wind, following wind <i>e.g. steady/strong/slight tail wind</i>	pärituul, taganttuul
crosswind	küljetuul, külgtuul
headwind	vastutuul

downwind	allatuult
squall	tuuleiil, tuulepuhang

KASUTATUD KIRJANDUS

Aija-Võsu, Ingrid, Ülo Tölp. 2001. Akadeemilise sõudmisse algusest. *Eesti sõudespordi ajalugu*, 6-8. Pärnu: AS Trükk.

Amateur Rowing Association. Rules of Racing.

<http://wwwара-rowing.org/competition/rules1.php>

Argonaut Rowing Club. Rowing Glossary.

<http://www.agonautrowingclub.com/glossary>

Artma, Hugo-Herbert. 2001. *Eesti sõudespordi ajalugu*. Pärnu: AS Trükk.

Arvisto, Mait. 1985. Millest lähtuda. *Kehakultuur*, nr 4, lk 118-119.

Bath University Boat Club. Rowing Terminology.

<http://www.bath.ac.uk/~su6row/training/terminology/>

Béjoint, Henri. 2000. *Modern Lexicography*. Oxford, etc: Oxford University Press.

Bootsbau Berlin GmbH. Products.

<http://www.bbg-bootsbau.com>

Bowman's Boathouse Rowing Terms.

<http://www.geocities.com/Colosseum/Track/1144/tcrms.htm>

Carl Douglas. Racing Shells.

<http://www.carldouglas.co.uk/>

Cincinnati Rowing Club. Rowing Terms.

<http://www.cincinnatirowing.com/info/terms.htm>

Concept2. Oar terminology.

<http://www.concept2.com/products/oars/oarterm.asp>

Dudley House Crew Terms.

<http://www.fas.harvard.edu/%7Edudley/fellows/athl/row/crew02/terms.html>

Eesti Aerutamisföderatsioon.

<http://www.aerutaja.ee>

Eesti Sõudeliit.

<http://www.soudeleit.ee>

- Eesti Sõudja.* Tallinn: Eesti Sõudeliit, nr-d 1993- 2003.
- Erelt, Tiiu. 2000. Eesti oskuskeel 2000. *Õiguskeel*, nr 4, lk 4-5.
- Erelt, Tiiu, Arvi Tavast. 2003. *Eesti oskuskeelekorralduse seisund*. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus
- Erelt, Tiiu (toim). 1999. *Eesti keele sõnaraamat: ŒS 1999*. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.
- Eton Racing Boats. Spares.
<http://www.etonracingboats.co.uk/spares.html>
- FISA Rules of Racing and related Bye-Laws.
http://dps.twiihosting.net/fisa/doc/content/doc_7_262.pdf
http://dps.twiihosting.net/fisa/doc/content/doc_7_306.pdf
- FISA. Athens 2004 – Contingent Programmes.
<http://www.soude.liit.ee/.files/10.pdf>
- Гребной спорт. Спортивные термины на пяти языках. Rowing-canoeing. Русский, français, english, deutsch, español.* 1979. Москва: Русский язык.
- Greenwich Rowing Club Glossary.
<http://www.greenwichrowing.com/rowing/glossary/index.cfm?mt=2&mst=1>
- History of Collegiate Crew in Connecticut. Crew Terminology.
<http://www.fhiplan.com/ctrowing/crewterms.htm>
- Howard, Ronnie. 1977. *Knowing Rowing: An Illustrated Introduction to Rowing and Sculling*. London: George Allen & Uwin Ltd.
- International Olympic Committee. Rowing Glossary.
http://www.olympic.org/uk/sports/programme/glossary_uk.asp?DiscCode=RO
- Jackson, Howard. 2002. *Lexicography: An Introduction*. London and New York: Routledge.
- Jürimäe, Jaak. 2001. *Akadeemilise sõudmise bioloogiline iseloomustus*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Kent, Michael. 1995. *The Oxford Dictionary of Sports Science and Medicine*. Oxford, New York, Tokyo: Oxford University Press.

- Kull, Rein. 1985. Spordisõnavara ja keele väljendusvõimalused. *Kehakultuur*, nr 5, lk 140-141.
- Kull, Rein. 2000. *Kirjakeel, oskuskee ja üldkeel*. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.
- Laaneloog, Toomas. 1971. *Jõu ja jõulise vastupidavuse näitajatest akadeemilistel sõudjatel*. Auhinnatöö. Tartu Riiklik Ülikool, kehakultuuriteaduskond, veespordi kateeder.
- Laaneloog, Toomas. 1975. *Akadeemiline sõudmine ja õpetamise metoodika*. Tartu: Tartu Riiklik Ülikool, Veespordi kateeder.
- Landau, Sidney I. 2001. *Dictionaries: The Art and Craft of Lexicography*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Langfield, John. 1974. *Better Rowing*. London: Kaye & Ward Ltd.
- Lembke, Robert E. 1972. *Olympic Sports Dictionary: English-Deutsch-Français-Español*. Berlin: Langenscheidt.
- Martinoli. Products.
<http://www.martinoli.it/inglese/prodotti.html>
- Mereste, Uno. 2000. *Oskuskeel ja seaduste keeleline rüüt: artikleid ja lühihuurimusi*. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.
- Miller, Johannes (toim). 2001. *Tartu Kalev 100*. Tartu: Tartu Spordiselts Kalev.
- Raag, Raimo. 1979. Andrus Saareste *Eesti keele mõistelise sõnaraamatu indeks. Mis on mõisteline sõnaraamat*.
<http://www.eki.ee/dict/saareste/saareste.html>
- Reading Rowing Club Glossary.
<http://www.readingrc.org/glossary.htm>
- Rowing Canada Aviron. Learn to Row Journey Skills. Programs 1, 2, 3
<http://www.rowingcanada.org/en/services/RCA-Journey1.pdf>
<http://www.rowingcanada.org/en/services/RCA-Journey2.pdf>
<http://www.rowingcanada.org/en/services/RCA-Journey3.pdf>

Sõude- ja Spordiselts „Taara“. 1938. *Rahvusvahelised sõudevõistlused : seltsi 40. tegevusaasta tähistamiseks*. Tartu: Taara.

Sõudeklubi Pärnu.

<http://www.rowing.ee/>

Sõudmise ja Aerutamise Keskus Tartu.

<http://www.zone.ee/saktartu/>

Sterkenburg, Piet van, ed. 2003. *A Practical Guide to Lexicography*. Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

Suija, Andrus. 1971. *Akadeemilise sõudmise tekkimine ja areng Tartus kuni 1940.a.* Auhinnatöö. Tartu Riiklik Ülikool, kehakultuuriteaduskond, veespordi kateeder.

Sünonüümisõnastik. Eesti Keele Instituut.

<http://www.ibs.ee/ibs/estonian/syn/>

Sydney 2000. Sõudmine.

<http://www.sportnet.ee/om/alad.php3?id=20>

Tavast, Arvi. 2002. *Onomasiooloogia ja semasiooloogia vahekorrast oskuskeeles*. Magistritöö. Tartu Ülikool, Filosoofiateaduskond, Eesti keele õppetool.

The Rowing Service. Rowing Glossary UK-US.

<http://users.ox.ac.uk/~quarrell/glossary.html>

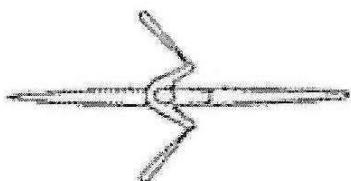
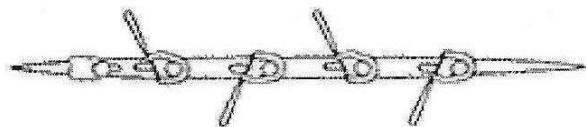
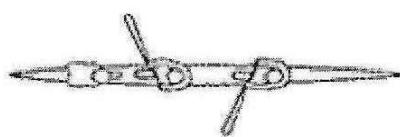
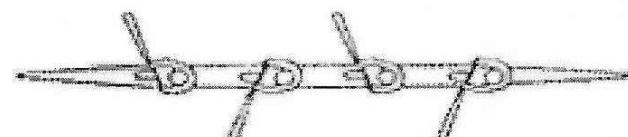
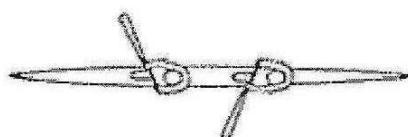
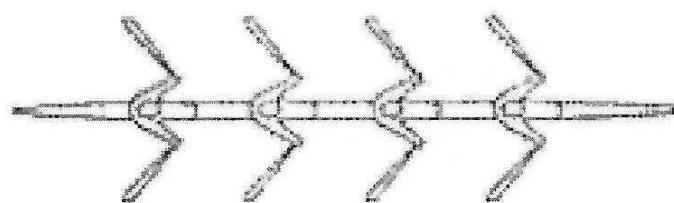
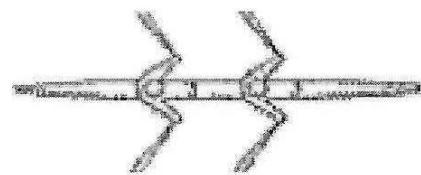
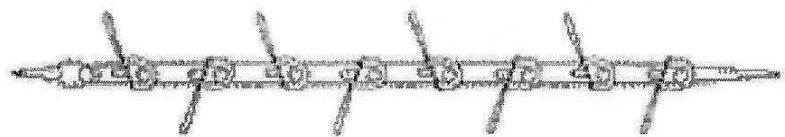
Tölp, Ülo. 1990. *Akadeemilise sõudmise tehnika*. Tartu: Tartu Ülikool, Raskejõustiku ja veespordi kateeder.

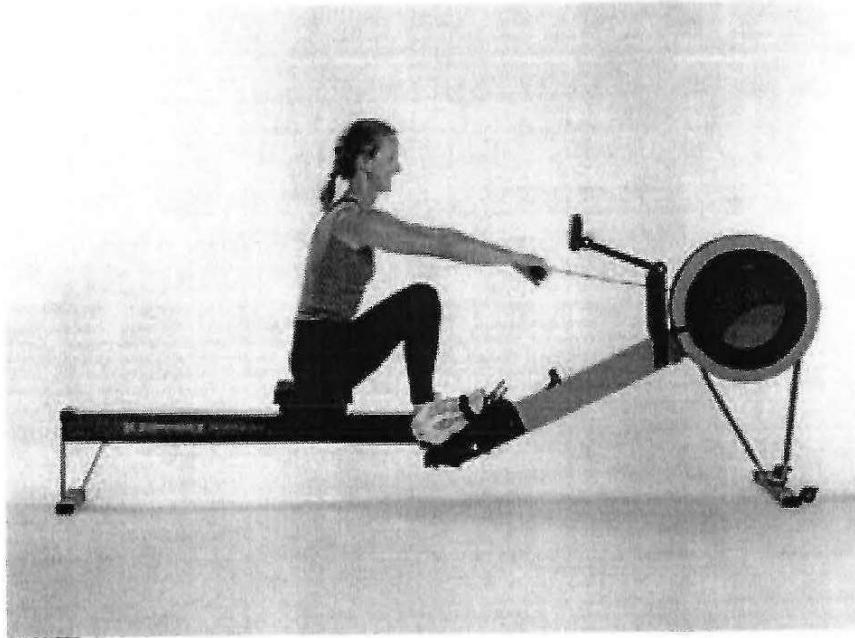
Valgma, H. 1975. *Eesti-, vene-, saksa- ja ingliskeelseid sporditermineid*. Tartu: Tartu Riiklik Ülikool, Kehakultuuriteaduskond.

Valgmaa, Helmut. 1985. Päeva- ja tulevikuprobleeme. *Kehakultuur*, nr 2, lk 56.

Vider, Kadri. 1999. *Sagedamat eesti verbid semantilises andmebaasis*. Magistritöö üldkeeleteaduse alal. Tartu Ülikool, Filosoofiateaduskond, Eesti ja soome-ugri keeleteaduse osakond. (Elektrooniliselt kätesaadaval ka http://www.cl.ut.ee/ee/yllitised/kvider_MA.doc).

Vincett, Roger. 1978. *Rowing*. Wakefield: EP Publishing Ltd.

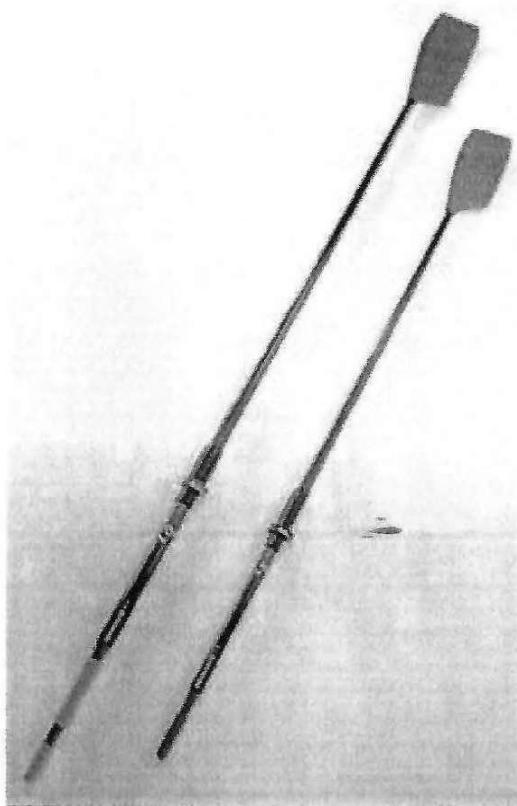
Lisa 1. Illustratsioonid**Paadiklassid****ühepaat****üksikaeruline roolijaga neljapaat****üksikaeruline roolijaga kahepaat****üksikaeruline roolijata neljapaat****üksikaeruline roolijata kahepaat****paarisaeruline neljapaat****paarisaeruline kahepaat****kaheksapaat**

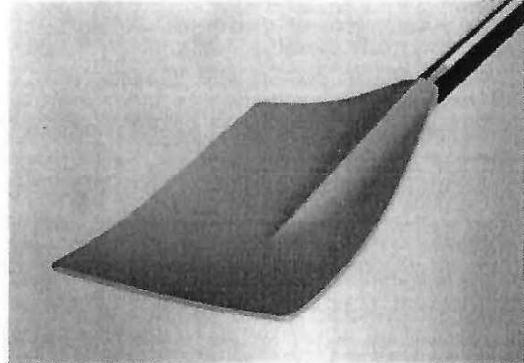
Ergomeeter

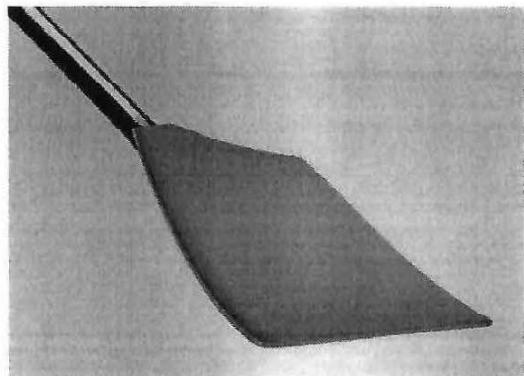
Dünanomeeter

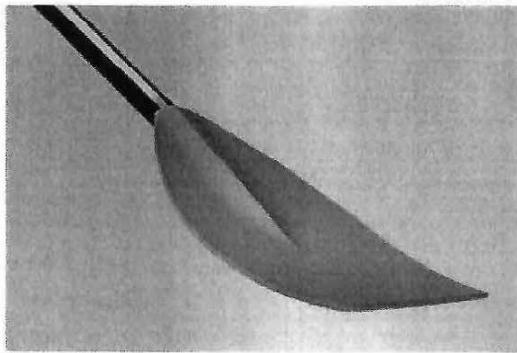
üksikaer ja paarisaer

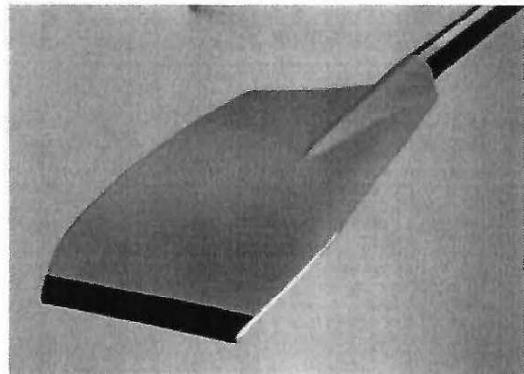
kirvesaer

Smoothie tüüpi aerulaba

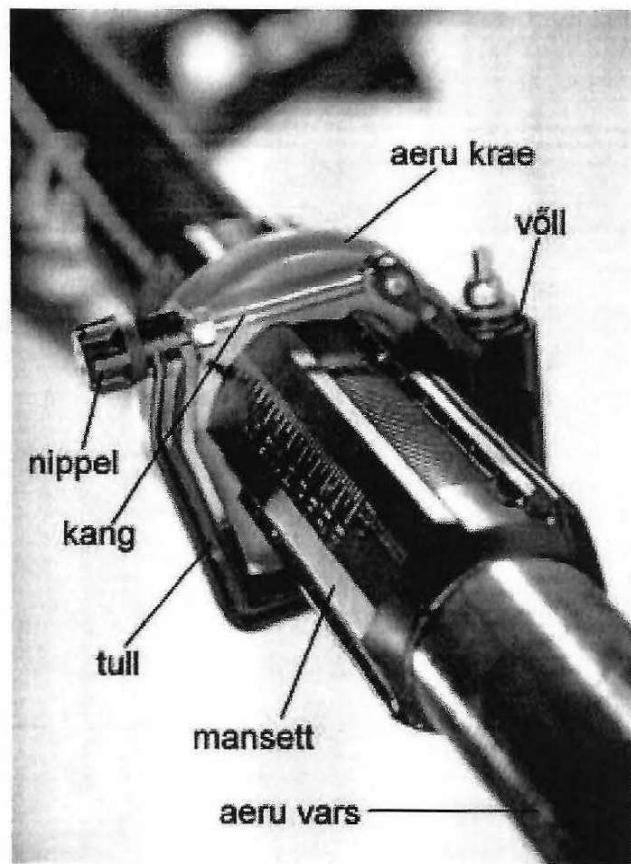
Macon tüüpi aerulaba

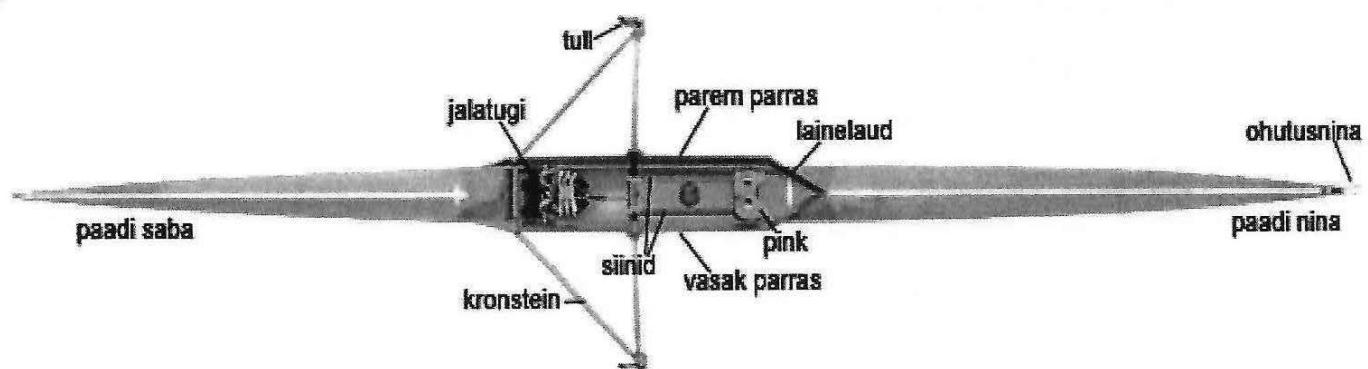
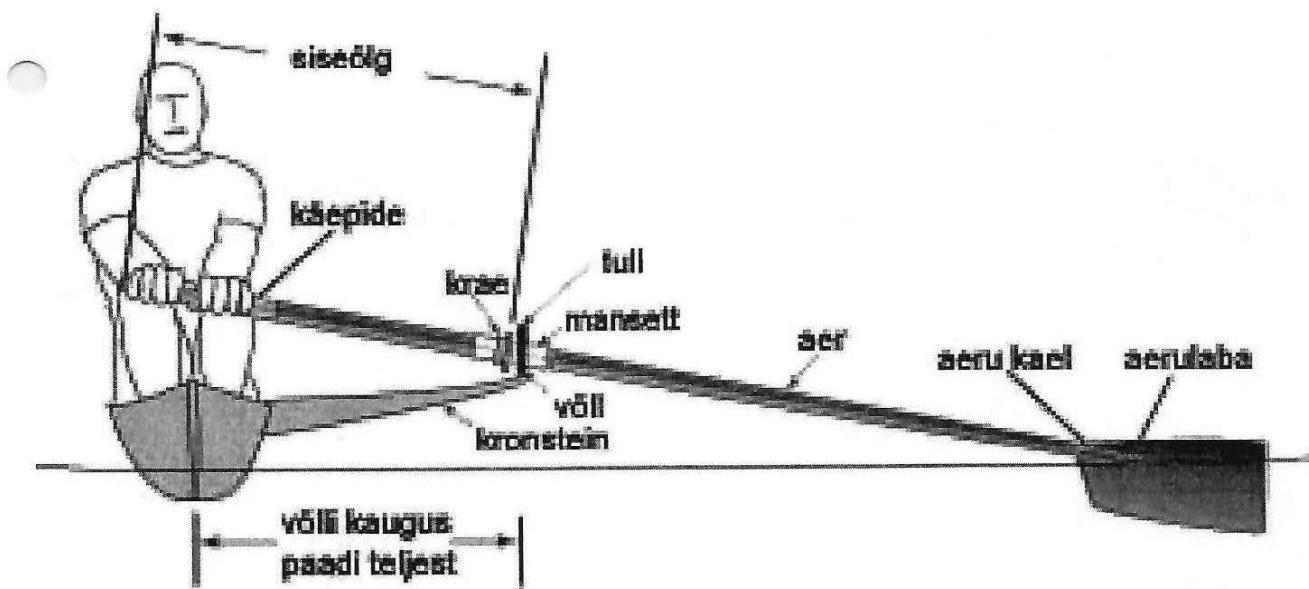
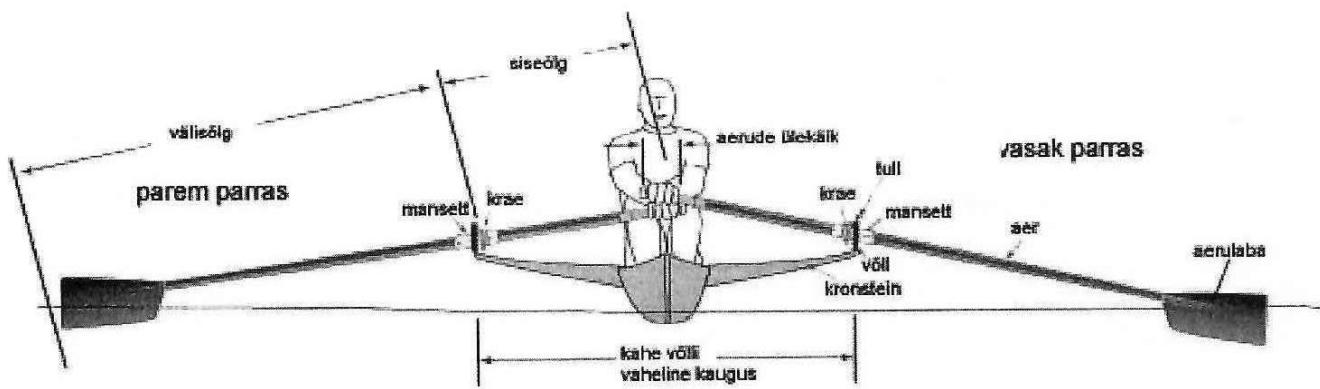

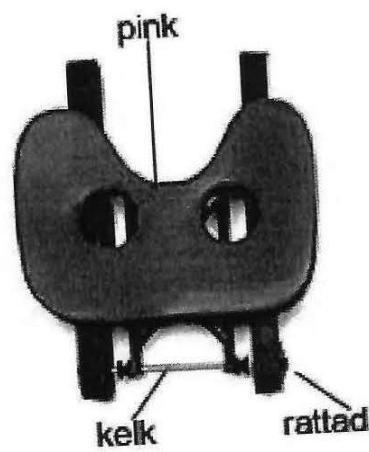
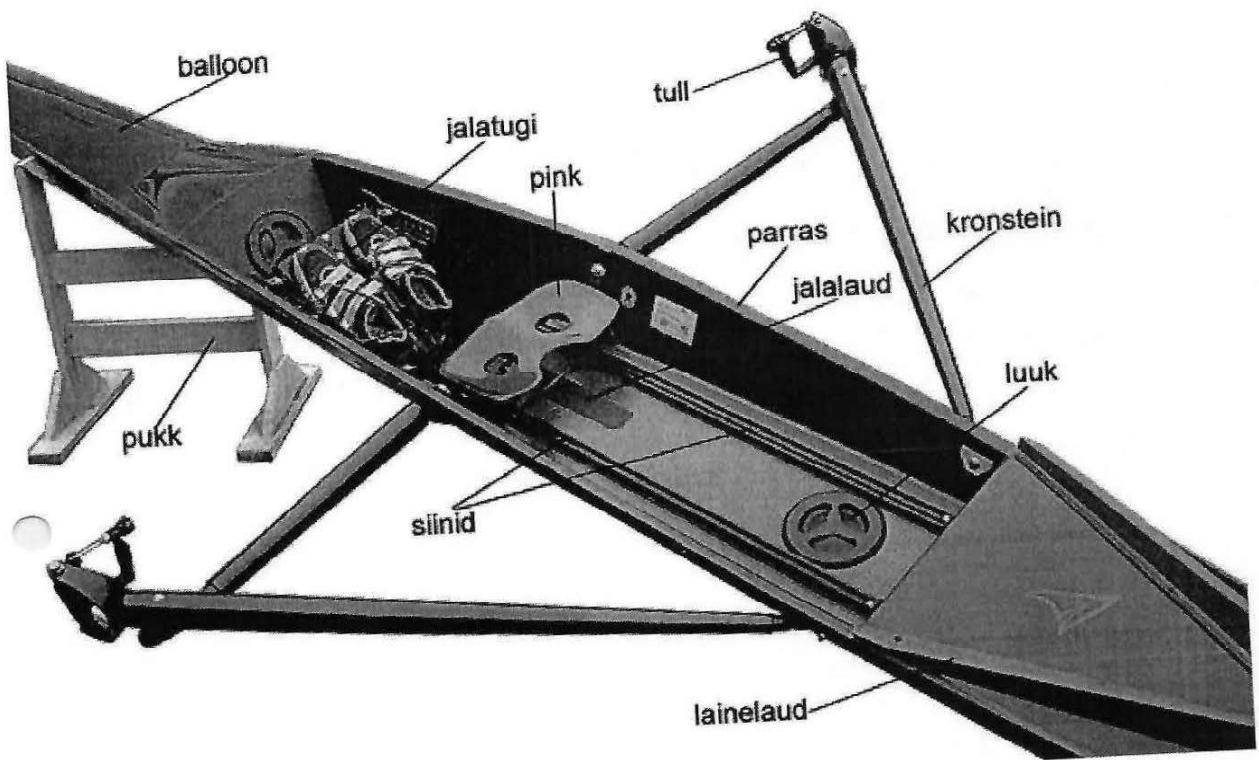
Smoothie tüüpi aerulaba Vortex servaga

Macon, kirves, Smoothie, Smoothie Vortex servaga

Lisa 2. Inglisekeelne sõnaloend

$\frac{1}{4}$ slide	10.2-55	beginning of the stroke	9-47
$\frac{1}{2}$ slide	10.2-55	bell	5.4-36
$\frac{3}{4}$ slide	10.2-55	big waves	11-59
100 metre mark	5.3-33	blade ¹	7.4-44
A final	5.2-29	blade ²	7.4-44
A	4.2-24	blades	5.2-29
acquire the technique	9-47	bladework	9-48
adverse weather conditions	11-58	blister	10.4-58
aerobic power	10.1-51	board	5.4-36
aft	7.3-41	boat length	5.2-31
age categories of Juniors and Seniors	4.3-24	boat measurements	7.1-39
age categories of Masters	4.2-24	boat partner	6-38
air resistance	10.1-54	boat race	5.1-26
Albano system	5.3-33	boat width	7.1-39
align	5.3-33	boathouse	10.1-54
<td>6-38</td> <td>boats and equipment</td> <td>7-39</td>	6-38	boats and equipment	7-39
<td>5.3-33</td> <td>bobble</td> <td>7.3-41</td>	5.3-33	bobble	7.3-41
Amber Oars	5.1-27	body of the boat	7.3-40
anaerobic power	10.1-51	body position	9-49
angle	8-47	body swings	10.2-56
apply power on the oar	9-48	bolt	8-47
<i>Are you ready?</i>	5.4-35	bow four rowing	10.2-56
arms and body	10.2-56	bow four	6-37
arms only	10.2-56	bow loader	7.2-40
armwork	9-49	bow marker holder	7.3-44
athlete	6-36	bow marker	7.3-44
<i>Attention!</i>	5.4-35	bow number holder	7.3-44
average weight of the crew	4.4-25	bow number	7.3-44
B final	5.2-29	bow pair	6-37
B	4.2-24	bow wave	11-59
back down	10.1-54	bow ¹	7.3-40
<i>Back down!</i>	10.3-57	bow ²	6-37
backsplash	10.1-53	bowball	7.3-41
backstay	7.3-41	bowclip	7.3-44
backstops ¹	7.3-42	bowman	6-37
backstops ²	10.2-56	bowside	7.3-41
balance drills	10.2-56	breaking the knees	10.2-55
balance the boat	10.1-53	bump race	5.2-29
balance	10.1-52	bumping race	5.2-29
ball bearing seat	7.3-43	buoy (n)	5.3-33
bank tub	10.1-51	buoy (v)	5.3-33
barge	7.2-39	button	7.4-45
		C final	5.2-29

C	4.2-24	crosswind	11-59
cadence	10.1-52	current	11-59
canvas	7.3-43	D final	5.2-29
cap	7.3-44	D	4.2-24
capsize	10.4-58	deadweight	4.4-26
carry the boat	10.1-52	deck	7.3-43
catch a crab	10.4-57	delay the racing programme	11-59
catch	9-48	depth of water	5.3-32
categories of rowers	4-23	deviation from the course	5.3-31
categories of weight	4.4-25	dig deep	10.4-57
center line	7.1-39	disqualification	5.2-30
<i>Check it down!</i>	10.3-56	disqualify	5.2-30
check	10.4-58	distance marker	5.3-33
choppy water	11-59	distance	5.3-32
christen the boat	10.1-55	dive	10.4-57
church boat	7.2-39	DNF	5.2-30
circuit-training	10.1-50	DNS	5.2-30
classes of boat	3-22	do up the gate	10.1-52
cleaver blade	7.4-44	dock	10.1-55
clinker boat	7.2-40	dock-box	10.1-51
clips	7.3-43	double scull	3-22
clogs	7.3-42	double	3-22
close finish	5.2-30	downriver	11-59
collar	7.4-45	downstream	11-59
collision	10.4-58	downwind	11-60
commands	10.3-56	draw for lanes	5.4-34
compartment	7.3-44	draw the blade through the water	9-48
complete the stroke	9-49	draw	5.4-34
composition of the crew	6-37	drills	10.2-55
Concept2 DYNO	10.1-51	drive	9-48
Concept2 Indoor Rower	10.1-50	DSQ	5.2-30
Control Commission	6-38	E	4.2-24
cool down (v)	5.3-33	<i>Easy!</i>	10.3-57
cool-down area	5.3-33	edge of blade	7.4-45
cox	6-37	eight	3-23
coxed four	3-23	elite rower	6-36
coxed pair	3-22	elite rowing	1-21
coxless four	3-23	end line	5.3-33
coxless pair	3-22	endurance	10.1-51
coxwain	6-37	entry	6-36
coxwain's seat	7.3-43	equal conditions	11-59
crab	10.4-57	Estonian Olympic Committee	2-21
crash into the frontstop	10.4-57	Estonian Rowing Association	2-21
crew rowing	1-21	evaluated umpire	6-38
crew	6-37	exclude from the race	5.2-30
cross the finish line	5.3-33	exclusion	5.2-30
cross the handles	9-48	exhaustion	10.1-51

extract the blade	9-49	frig rigging	8-46
extraction	9-49	frontstops	7.3-42
F	4.2-24	full slide	10.2-56
false start	5.4-35	G	4.2-24
feather the blade	10.1-53	gate pin nut	7.3-42
feathered blade	10.1-53	gate	7.3-42
fin	7.3-43	gather oneself for the next stroke	9-49
final sprint	5.2-30	German rigging	8-46
final spurt	5.2-30	get into the boat	10.1-52
final	5.2-29	get out of the boat	10.1-52
finish area	5.3-33	get to the start	5.4-35
finish line marking	5.3-33	getting waked	10.4-58
finish line	5.3-33	go forward	5.2-30
finish of the stroke	9-47	<i>Go!</i>	5.4-35
finish position of the stroke	9-49	grandstand	5.3-34
finish time	5.2-30	Gundersen Method	5.4-35
finish tower	5.3-33	gunnel	7.3-40
finish	9-47	gunwale	7.3-40
first part of the stroke	9-47	H	4.2-24
FISA Commissions	2-22	half-way point	5.3-33
FISA Council	2-22	handle	7.4-45
FISA Executive Committee	2-22	hang at backstops	10.4-57
FISA Masters Regatta	5.1-27	hang at the catch	10.4-57
FISA Rules of Racing	5.2-28	hang the weight on the blade	9-48
FISA Under 23 World Rowing Regatta		hatchet oar	7.4-44
5.1-27		hatchet-shaped blade	7.4-44
FISA World Junior Rowing		Head of the River Race	5.2-29
Championships	5.1-26	head race	5.2-29
FISA World Rowing Championships	5.1-26	head style race	5.4-34
FISA	2-21	headwind	11-59
fittings	7.3-41	heat	5.2-29
five	6-37	heavyweight rower	4.4-26
fixed seat	7.3-43	heavyweight	4.4-25
fixed start	5.4-34	heel restraints	7.3-42
flat water	11-59	heel traps	7.3-42
floating start	5.4-34	height of the stretcher	8-47
flow	11-59	height	8-47
flyweight	4.4-25	Henley Royal Regatta	5.1-27
following wind	11-59	higher stroke rate	10.1-52
foot-controlled rudder	7.3-43	hold the boat level	10.1-53
fore	7.3-40	<i>Hold water!</i>	10.3-56
foresplash	10.1-53	holes to the hull compartments	7.3-44
forestay	7.3-41	horn	5.3-33
forward body angle	9-48	hull	7.3-40
four ²	3-23	inboard	7.4-45
four ²	6-37	indoor rowing tank	10.1-51
		indoor rowing	10.1-50

indoor training	10.1-50	legwork	9-48
inner lanes	5.3-32	length of the course	5.3-31
inside hand	9-49	length of the oar	7.4-45
intermediate sprint	5.2-30	length of the stroke	9-48
intermediate time	5.2-30	length of water	5.3-31
International Federation of Rowing Associations	2-21	let the boat run	10.2-56
International Junior Regatta	5.1-27	licensed umpire	6-38
International Ratzeburger Ruderregatta	5.1-27	lift the blade clear of the water	9-49
international rowing regattas	5.1-26	lift the boat out of the water	10.1-52
international umpire	6-38	lift the boat	10.1-52
interval training	10.1-50	Lightweight Men	4.3-24
Italian rigging	8-46	lightweight rower	4.1-23, 4.4-26
JA	4.3-25	Lightweight Women	4.3-24
JB	4.3-25	lightweight ¹	4.4-25
JC	4.3-25	lightweight ²	4.1-23
JF	4.3-25	list of entries	5.4-35
JH	4.3-24	LM	4.3-24
JM	4.3-24	logbook	10.1-51
join	7.4-45	longitudinal wave	11-59
Judge at the Finish	6-38	loom	7.4-45
Judge at the Start	6-38	loud hooter	5.3-33
judges' tower	5.3-33	loudspeakers	5.4-36
jumping the slide	10.4-58	lower hand	9-48
Junior A	4.3-25	lower the riggers	8-46
Junior B	4.3-25	lunge	10.4-57
Junior C	4.3-25	M	4.3-24
Junior Men	4.3-24	machine rowing	10.1-50
Junior Women	4.3-25	Macon blade	7.4-44
junior	4.1-23	main stay	7.3-41
jury	6-38	maintenance of boats	10.1-55
JW	4.3-25	MAP	10.1-51
keel	7.3-43	marathon	5.2-29
keep the blade covered	9-48	Master	4.1-24
keep the blades in the air	10.2-56	maximal aerobic power	10.1-51
keep the boat level	10.1-53	megaphone	5.4-36
keep the oars flat on the water	10.1-54	member of the national squad	6-37
knife in	10.4-57	Men	4.3-24
landing-stage	10.1-55	microphone	5.4-36
lane	5.3-32	minimum boat weight	7.1-39
late arrival at starting position	5.4-35	minimum length of racing boats	7.1-39
launch the boat	10.1-52	minimum weight for a coxwain	4.4-26
layback	9-49	miss water	10.4-57
lead (n)	5.2-31	missed water	10.4-58
leaning back position	9-49	mixed crew	6-37
leg drive	9-48	moveable starting installations	5.3-32
		national rowing federation	2-22
		national squad	6-37

neck of the oar	7.4-45	put the blade in	9-48
neck-and-neck race	5.2-30	put the boat afloat	10.1-52
normal weight	4.4-25	put the boat to the water	10.1-52
novice rower	6-36	put the oar in the oarlock	10.1-52
nut	8-47	quad	3-23
oar and its parts	7.4-44	quadruple scull	3-23
oar ¹	7.4-44	qualifier	5.2-30
oar ²	7.4-44	qualify	5.2-30
oarlock height	8-47	quarter of the course	5.3-33
oarlock	7.3-41	quick start	5.4-34
oarsman	6-36	quick-flowing	11-59
off keel	10.1-53	race (n)	5.2-28
Olympic Qualification Regatta	5.1-27	race (v)	5.2-28
Olympic Regatta	5.1-27	race pace	10.1-52
Olympic Rowing Canal	5.3-31	race speed	10.1-53
on keel	10.1-53	racing boat	7.2-39
open regatta	5.1-26	racing experience	5.2-28
outboard	7.4-45	racing programme	5.2-29
outer lanes	5.3-32	racing season	5.2-28
outing	10.1-50	racing uniform	5.2-28
outrigger	7.3-41	racing	5.2-28
outside hand	9-49	rack	10.1-54
overlap	7.4-46	radio or telephone connection	5.3-33
over-reach	10.4-57	raft	10.1-55
overtake (n)	5.2-31	raise the riggers	8-46
overtake (v)	5.2-31	rake	8-47
over-training	10.1-51	random draw	5.4-34
paddle	10.2-56	rate of strokes	10.1-52
pair	3-22	rate	10.1-52
parts of the boat	7.3-40	rating	10.1-52
parts of the stroke	9-47	reach forward with the body	9-49
photo finish	5.3-33	reach the final	5.2-30
pin	7.3-41	re-allocation of the lanes	5.3-32
pitch	7.4-45	recovery ¹	10.1-51
place the boat in the water	10.1-52	recovery ²	9-49
placing	5.2-30	red flag	5.4-36
port	7.3-41	reduce the length of the race	11-59
<i>Power 10!</i>	10.3-57	regatta course	5.3-31
practice	10.1-50	regatta schedule	5.2-28
President of the Jury	6-38	regatta site	5.3-31
production plaque	7.3-44	regatta	5.1-26
propel the boat	9-48	release	9-49
protest (n)	5.2-31	repair of boats	10.1-55
puddle	10.1-53	repêchage	5.2-29
push put	10.1-52	re-row	5.2-30
push the boat off from the landing stage	10.1-52	restricted	7.2-40
		results sheet	5.2-30

rhythm	10.1-53	run	10.1-53
rib	7.3-40	runners	7.3-42
rig (n)	8-46	rush the slide	10.4-57
rig (v)	8-46	rush up the slide	10.4-57
rigger	7.3-41	rush	10.4-57
rigging of the boat	8-46	saxboard	7.3-40
rigging	8-46	scull ¹ (n)	7.2-39
roll-call	5.4-35	scull ² (n)	7.4-44
row at slow rate of strokes	10.2-56	sculler	6-36
row backwards	10.1-54	sculling boat	7.2-39
row single strokes	10.2-55	sculling oar	7.4-44
row with feathered blades	10.2-55	sculling	1-21
row with feet out of the shoes	10.2-56	seat undercarriage	7.3-43
row with full slide	10.2-56	seat	7.3-42
row with inside hand only	10.2-55	seating in the boat	10.1-53
row with outside hand only	10.2-55	second part of the stroke	9-48
row with squared blades	10.2-55	seeded heats	5.2-29
row with using $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, or $\frac{3}{4}$ length of slide	10.2-55	semi-final	5.2-29
rowboat	7.2-39	Senior A	4.1-23
rower	6-36	Senior B	4.1-23
rowing academy	2-22	set of the current	11-59
rowing base	10.1-54	set the boat in the water	10.1-52
rowing boat ¹	7.2-39	<i>Set the boat!</i>	10.3-56
rowing boat ²	7.2-39	set	10.1-52
rowing canal	5.3-31	<i>Set!</i>	5.4-35
rowing centre	2-22	seven	6-37
rowing club ¹	2-22	shaft	7.4-45
rowing club ²	10.1-54	shallow water	11-59
rowing coach	6-36	shape of the blade	7.4-44
rowing courses	10.1-51	sharp bend	10.1-54
rowing head coach	6-36	sheath	7.4-45
rowing machine	10.1-50	shell ¹	7.2-39
rowing organisations	1-21	shell ²	7.2-40
rowing regatta	5.1-26	shell ³	7.3-40
rowing season	10.1-50	shoulder	7.3-40
rowing shoes	7.3-42	sides of the river	10.1-54
rowing stroke cycle	9-47	single scull	3-22
rowing technique	9-47	single	3-22
rowing with eyes closed	10.2-56	sink	10.4-58
Rowing World Cup	5.1-27	six	6-37
rowing	1-21	skeg	7.3-43
rubber grip	7.4-45	skin	7.3-40
rudder bar	7.3-43	sky	10.4-58
rudder lines	7.3-43	sleeve	7.4-45
rudder stem	7.3-43	slide at an even speed	9-49
rudder	7.3-43	slide forward	9-49
		slide rails	7.3-42

slide	7.3-42	starting platforms	5.3-32
slider	7.3-42	starting position	5.4-35
sliding base	7.3-42	starting procedure	5.4-35
sliding seat	7.3-42	starting time of the race	5.4-35
sling	10.1-54	starts practice	10.2-55
small boats	7.2-40	steady-state training	10.1-50
smooth water	11-59	steer	10.1-52
Smoothie blade	7.4-45	steering marker	5.3-32
sound signal	5.4-36	step into the boat	10.1-52
spacing	10.1-53	step	7.3-42
spanner	8-46	stern four	6-37
speed of the boat	10.1-53	stern loader	7.2-40
speed	10.1-51	stern pair	6-37
speed-endurance	10.1-51	stern wave	11-59
spin the boat	10.1-54	stern	7.3-41
spin	8-47	still water	11-59
splash	10.4-58	straight course	5.3-31
spoon ¹	7.4-44	straighten the boat	10.1-54
spoon ²	7.4-44	straps	7.3-42
spread	8-47	stream	11-59
spring the blade into the water	9-48	stretcher position	8-47
sprint (v)	5.2-29	stretcher	7.3-42
sprint ¹ (n)	5.2-28	strike the oar handle down	9-49
sprint ² (n)	5.2-29	stroke rate	10.1-52
spurt (n)	5.2-29	stroke ¹	6-37
spurt (v)	5.2-29	stroke ²	9-48
squad	6-37	strokeside	7.3-41
squall	11-60	strong start	5.4-36
square the blade	10.1-53	strong wind	11-59
squared blade	10.1-53	sudden deterioration of the weather	11-58
stakeboat	5.4-34	summer training	10.1-50
standard course	5.3-31	supercompensation	10.1-51
starboard	7.3-41	sweep boat	7.2-39
start bridge	5.3-32	sweep-oar	7.4-44
start commands	5.4-35	sweep-oared boat	7.2-39
start line	5.3-32	swell	11-59
start list	5.4-35	swing ¹	10.1-53
start pontoons	5.3-32	swing ²	9-49
start tower	5.3-33	swivel	7.3-42
start zone	5.3-32	tail wind	11-59
start	5.4-34	take a stroke	9-48
starter	6-38	take the boat to the water	10.1-51
starter's equipment	5.4-36	Tampere International Regatta	5.1-27
starter's orders	5.4-35	tandem rigging	8-46
starter's tower	5.3-33	team	6-37
starting dock	5.3-32	tempo training	10.1-50
starting gates	5.3-32	tested scales	4.4-26

The Boat Race	5.1-27	upright position	9-49
thole pin	7.3-41	upriver	11-59
three	6-37	upstream	11-59
three-stay rigger	7.3-41	vessel	7.2-39
thumbscrew	7.3-43	Veteran	4.1-24
tied placing	5.2-30	victory pontoon	5.3-34
Time-Trial System	5.4-34	victory stage	5.3-34
tip of the blade	7.4-45	Vortex edge	7.4-45
toe	10.1-52	W	4.3-24
top rower	6-36	wake	10.1-53
top rowing	1-21	warm up (v)	5.3-32
topnut	7.3-41	warm-up area	5.3-32
track	7.3-42	warning	5.4-35
traffic lights	5.4-36	wash out	10.4-58
traffic rules on the course	5.3-31	wash	10.1-53
trailer	10.1-55	washboard	7.3-40
train	10.1-50	washer	8-47
training boat	7.2-39	washout	10.4-58
training camp	10.1-51	water camp	10.1-51
training duration	10.1-51	water resistance	10.1-54
training frequency	10.1-51	water training	10.1-50
training programme	10.1-51	wave resistance	10.1-54
training	10.1-50	<i>Weigh enough!</i>	10.3-57
transmit the leg-power to the blade	9-48	weigh	4.4-26
transverse wave	11-59	weighing centre	4.4-26
traps	7.3-42	weighing of coxwains	4.4-26
trestle	10.1-54	weighing scales	4.4-26
tub	7.2-39	weight of racing boats	7.1-39
turbulent water	11-59	weight of the rower	4.4-25
turn the boat around	10.1-54	weight training	10.1-50
<i>Two minutes</i>	5.4-35	wheels of a seat	7.3-43
two	6-37	white ball	7.3-41
two-stay rigger	7.3-41	white flag	5.4-36
types of boat	7.2-39	width of lane	5.3-32
U-18	4.3-25	width of water	5.3-32
U-23	4.3-25	winter training	10.1-50
umpire examination	6-38	Women	4.3-24
umpire holding a national licence	6-38	work out	10.1-50
umpire	6-38	workout partner	10.1-50
umpire's launch	6-38	World Masters Rowing Regatta	5.1-27
underweight	4.4-26	World University Championships	5.1-27
undo the gate	10.1-52	wrench	8-46
unfair conditions	11-58		
uniform clothing	5.2-28		
uniform speed of slide	9-49		
unrowable conditions	11-58		
upper hand	9-48		

Lisa 3. Eestikeelne sõnaloend

<i>10 tugevat!</i>	10.3-57	alusvanker	7.3-43
100 meetri märk	5.3-33	anaeroobne võimsus	10.1-51
abikronstein	7.3-41	arbiiter	6-38
aeglase tempoga sõudma	10.2-56	arbiitri kaater	6-38
aer ja selle osad	7.4-44	asetus	5.2-30
aer	7.4-44	atesteeritud kohtunik	6-38
aere vee peal hoidma	10.1-54	autasustamispjedestaal	5.3-34
aeroobne võimsus	10.1-51	autasustamispoodium	5.3-34
aeru kael	7.4-45	balloon	7.3-44
aeru krae	7.4-45	ballooni kate	7.3-43
aeru liiga sügavalt läbi vee tõmbama		ballooni kork	7.3-44
10.4-57		ballooni luugid	7.3-44
aeru läbi vee tõmbama	9-48	B-finaal	5.2-29
aeru ots	7.4-45	birka	7.3-44
aeru pöörama ¹	10.1-53	C-finaal	5.2-29
aeru pöörama ²	10.1-53	dekk	7.3-43
aeru serv	7.4-45	D-finaal	5.2-29
aeru tulli panema	10.1-52	diskvalifikatsioon	5.2-30
aeru tõstma tõmbe lõpus	10.4-58	diskvalifitseerima	5.2-30
aeru töö	9-48	diskvalifitseerimine	5.2-30
aeru vars	7.4-45	distant	5.3-32
aeru veest välja vajutama	9-49	distantimärk	5.3-33
aeru vette panema	9-48	DNF	5.2-30
aeru välja tõmbama	10.4-58	DNS	5.2-30
aeru äär	7.4-45	DSQ	5.2-30
aeru üldpikkus	7.4-45	dünamomeeter	10.1-51
aerude ülekäik	7.4-46	edasi pääsema	5.2-30
aerulaba kaldenurk	7.4-45	edasipääsenu	5.2-30
aerulaba kuju	7.4-44	edu	5.2-31
aerulaba vee all hoidma	9-48	edumaa	5.2-31
aerulaba veest välja tõstma	9-49	eelsõit	5.2-29
aerulaba vette lööma	9-48	eesasend	9-48
aerulaba	7.4-44	eessõudja	6-37
aerulabasid õhus hoidma	10.2-56	Eesti Olümpiakomitee	2-21
A-finaal	5.2-29	Eesti Sõudeliit	2-21
ahter	7.3-41	ekipaaž	6-37
ahtrilaine	11-59	eliitsõudja	6-36
akadeemiline sõudmine	1-21	elling	10.1-54
alakaaluline	4.4-26	emapuu	7.3-43
algaja sõudja	6-36	end järgmiseks tõmbeks ette valmistama	
allatuult	11-59	9-49	
allavoolu	11-59	end selili tõmbama	10.4-57
alumine käsi	9-48	EOK	2-21
alus	7.2-39	eraldistart	5.4-34

ergomeeter	10.1-50	jalatoe kannad	7.3-42
esimene kaks	6-37	jalatoe kõrgus	8-47
esimene neli sõuab	10.2-56	jalatoe nurk	8-47
esimene neli	6-37	jalatugi	7.3-42
esimene	6-37	algade jõudu aerulabale üle kandma	9-48
ESL	2-21	algade tõuge	9-48
ettesõit	9-49	algade töö	9-48
ettevalmistus	9-49	joondaja	6-38
finaal	5.2-29	joondama	5.3-33
finaali jõudma	5.2-30	juhuslik loos	5.4-34
finaali pääsema	5.2-30	jun	4.1-23
finiš	5.3-33	juunior	4.1-23
finišaeg	5.2-30	juuniorid	4.3-25
finišala	5.3-33	juunioride ja seenioride vanuseklassid	
finišjoon	5.3-33	4.3-24	
finišjoont ületama	5.3-33	Juunioride maailmameistrivõistlused	
finišikell	5.3-33	sõudmises	5.1-26
finiškohtunik	6-38	jõe kaldad	10.1-54
finišiliin	5.3-33	jõudu aerule üle kandma	9-48
finišimaja	5.3-33	jõutreening	10.1-50
finišimärgistus	5.3-33	<i>Jälgige tasakaalu!</i>	10.3-56
finišiprotokoll	5.2-30	järsk kurv	10.1-54
finišisignaal	5.3-33	kaal	4.4-26
finišitsoon	5.3-33	kaalukategooriad	4.4-25
FISA komisjonid	2-22	kaaluma	4.4-26
FISA Nõukogu	2-22	kaalumispaike	4.4-26
FISA Täitevkomitee	2-22	kaar	7.3-40
FISA võistlusmäärused	5.2-28	kahe völli vaheline kaugus	8-47
FISA võistlusmäärustik	5.2-28	kaheksane	3-23
FISA	2-21	kaheksapaat	3-23
FISA-litsentsi omav kohtunik	6-38	kaheksas	6-37
fotofiniš	5.3-33	kaheosaline kronstein	7.3-41
Gunderseni meetod	5.4-35	<i>Kaks minutit</i>	5.4-35
haare	9-48	kang	7.3-42
harjutused	10.2-55	kannapaelad	7.3-42
Henley Kuninglik Regatt	5.1-27	kannatoed	7.3-42
hoiatus	5.4-35	<i>Kas olete valmis?</i>	5.4-35
<i>Hoovake!</i>	10.3-57	kate	7.4-45
hoovama	10.1-54	kattenurk	7.4-45
ilma äkiline halvenemine	11-58	keeriseline vesi	11-59
intervalltreening	10.1-50	keha asend	9-49
istumisjärjekord paadis	10.1-53	keha ette sirutama	9-49
Itaalia asetus	8-46	keha kallutama	9-49
jalalaud	7.3-42	keha raskust aerule üle kandma	9-48
jalanõud	7.3-42	kehakalle	9-49
jalatoe asend	8-47	kelk	7.3-43
jalatoe asetus	8-47	kell	5.4-36

kergekaal	4.4-25	käepide	7.4-45
kergekaallane	4.1-23	käepidemeid ristama	9-48
kergekaalusõudja	4.1-23, 4.4-26	käepidet alla vajutama	9-49
kergete tõmmetega sõudma	10.2-56	kärbeskaal	4.4-25
kiil	7.3-43	käsklused	10.3-56
kiire start	5.4-34	käte töö	9-49
kiirem tempo	10.1-52	külgtuul	11-59
kiirendus	5.2-29	küljetuul	11-59
kiirendust tegema	5.2-29	küünitama	10.4-57
kiirevooluline	11-59	laagritega pink	7.3-43
kiirus	10.1-51	laba	7.4-44
kiirusetreening	10.1-50	labakuju	7.4-44
kiirusvastupidavus	10.1-51	lahtine regatt	5.1-26
kingad	7.3-42	lahtine start	5.4-34
kinnine start	5.4-34	lahtiste jalgadega sõudma	10.2-56
kinnitusmutter	7.3-41	lainelaud	7.3-40
kirikupaat	7.2-39	lainesse jääma	10.4-58
Kirkovene	7.2-39	lainet saama	10.4-58
kirves laba	7.4-44	lainetakistus	10.1-54
kirvesaer	7.4-44	lainetav vesi	11-59
klinker tüüpi paat	7.2-40	laskma paadil libiseda	10.2-56
klinkerpaat	7.2-40	lendstart	5.4-34
koht	5.2-30	liblikpolt	7.3-43
kohtunike torn	5.3-33	liigne ettekallutus kehaga	10.4-57
kohtuniku kvalifikatsioonieksam	6-38	liiklemisreeglid distantsil	5.3-31
kokkupõrge	10.4-58	liikumatu pink	7.3-43
kokkupõrkeregati auhind	5.2-29	liikuv pink	7.3-42
kokkupõrkeregatt	5.2-29	lisaraskus	4.4-26
kolmas	6-37	litsentseeritud kohtunik	6-38
kolmeosaline kronstein	7.3-41	logiraamat	10.1-51
kolmveerand pinki	10.2-55	lohetussõit	5.2-29
konn	10.4-57	loos	5.4-34
konna tegema	10.4-57	lõigutunn	10.1-50
kontrollikomisjon	6-38	lõpuaed	5.2-30
koondise liige	6-37	lõpujoon	5.3-33
koondislane	6-37	lõpuspurt	5.2-30
kronstein	7.3-41	lähe	5.4-34
kronsteine alla laskma	8-46	<i>Läks!</i>	5.4-35
kronsteine tõstma	8-46	M k/k	4.3-24
kronsteinide asetus	8-46	M	4.3-24
kuivamaasõudmine	10.1-50	Maailmameistrivõistlused sõudmises	5.1-
kummist käepide	7.4-45	26	
kummist otsik	7.4-45	Macon-tüüpi laba	7.4-44
kuues	6-37	madal vesi	11-59
kõlarid	5.4-36	maha sõitma	5.3-33
käed	10.2-56	mahasõiduala	5.3-33
käed-keha	10.2-56	makooni laba	7.4-44

maksimaalne aeroobne võimsus	10.1-51	paadi jooks	10.1-53
mansett	7.4-45	paadi jälg	10.1-53
maraton	5.2-29	paadi kere	7.3-40
<i>Marss!</i>	5.4-35	paadi kesktelg	7.1-39
MAV	10.1-51	paadi kiirus	10.1-53
megafon	5.4-36	paadi korpus	7.3-40
mehed	4.3-24	paadi laius	7.1-39
Merevaigust Aer	5.1-27	paadi miinimumkaal	7.1-39
mikrofon	5.4-36	paadi mõõtmed	7.1-39
mutrivõti	8-46	paadi nina	7.3-40
mutter	8-47	paadi number	7.3-44
mõla	7.4-44	paadi osad	7.3-40
mööda lõöma	10.4-57	paadi reguleerimine	8-46
mööda sõitma	5.2-31	paadi saba	7.3-41
möödalöök	10.4-58	paadi seadistamine	8-46
möödasõit	5.2-31	paadi seadistus	8-46
mööduma	5.2-31	paadi tasakaal	10.1-52
möödumine	5.2-31	paadi väiksemad osad	7.3-41
N k/k	4.3-24	paadiauto	10.1-55
N	4.3-24	paadikaaslane	6-38
nahast jalakinnitused	7.3-42	paadiklassid	3-22
naised	4.3-24	paadikuur	10.1-54
neljas	6-37	paadimaja	10.1-54
nina	7.3-41	paadinaaber	6-38
ninalaine	11-59	paadipikkus	5.2-31
nippel	7.3-42	paadisild	10.1-55
noored	4.3-25	paadist välja tulema	10.1-52
normaalkaal	4.4-25	paaditreiler	10.1-55
number kaheksa	6-37	paarimees	6-38
number kaks	6-37	paarisaeer	7.4-44
number kolm	6-37	paarisaeeru kahepaat	3-22
number kuus	6-37	paarisaeeru neljapaat	3-23
number neli	6-37	paarisaeukahene	3-22
number seitse	6-37	paarisaeeruline kahepaat	3-22
number viis	6-37	paarisaeeruline neljapaat	3-23
number üks	6-37	paarisaeeruline paat	7.2-39
numbridalus	7.3-44	paarisaeeruline söudmine	1-21
ohutusnina	7.3-41	paarisaeerupaat	7.2-39
olümpia kvalifikatsiooni regatt	5.1-27	paarisaeerusöudja	6-36
olümpiakanal	5.3-31	paarisasetus	8-46
Olümpiamängude söuderegatt	5.1-27	paariskahene	3-22
osalejate nimekiri	5.4-35	paarisneljane	3-23
Oxford-Cambridge'i kaheksapaatide		paat ja varustus	7-39
regatt	5.1-27	<i>Paat seisma!</i>	10.3-56
P	4.3-24	paati kandma	10.1-52
PA	4.3-25	paati kinni sõitma	10.4-58
paadi häälestamine	8-46	paati kätele võtma	10.1-52

paati liikuma tõmbama	9-48	pool pinki	10.2-55
paati otseks panema	10.1-54	poolfinaal	5.2-29
paati otseks tõmbama	10.1-54	poort	7.3-40
paati ristima	10.1-55	pritsima	10.4-58
paati seadistama	8-46	protest	5.2-31
paati sillast ära tõukama	10.1-52	pukk	10.1-54
paati sisse astuma	10.1-52	punane lipp	5.4-36
paati tasakaalus hoidma	10.1-53	põhikronstein	7.3-41
paati veest välja tõstma	10.1-52	pärituul	11-59
paati vette panema	10.1-52	pärivoolu	11-59
paati ümber pöörama	10.1-54	pöidlakruvi	7.3-43
paatide hoidmine	10.1-55	pööramata laba	10.1-53
paatide hooldus	10.1-55	pööramata labadega sõudma	10.2-55
paatide remont	10.1-55	pööratud laba	10.1-53
paatkond	6-37	pööratud labadega sõudma	10.2-55
paatkondade kontroll	5.4-35	püstine asend	9-49
paatkonna keskmise kaal	4.4-25	raadio- või telefoniside	5.3-33
paatkonna koosseis	6-37	rada	5.3-32
paatkonna raskus	4.4-25	radade ümberpaigutus	5.3-32
paatkonnasõudmine	1-21	rahvapaat	7.2-39
parem parras	7.3-41	rahvuskategooria kohtunik	6-38
parras	7.3-40	Rahvusvaheline juunioride regatt	5.1-27
partner	6-38	Rahvusvaheline Sõudeföderatsioon	2-21
PB	4.3-25	Rahvusvaheline Sõudeliit	2-21
PC	4.3-25	Rahvusvaheline Sõudespordi Föderatsioon	2-21
pealesõit	9-49	Rahvusvaheline Sõudmisföderatsioon	2-21
pealistus	7.3-40	rahvusvahelised sõudevõistlused	5.1-26
pealmine käsi	9-48	raja laius	5.3-32
pealtvaatajate tribüün	5.3-33	raja pikkus	5.3-31
peatreener	6-36	rajalt kõrvale kaldumine	5.3-31
pikilaine	11-59	rajamärk	5.3-33
pingi käpad	7.3-43	rajapoi	5.3-33
pingi maha sõitmne	10.4-58	rajatähis	5.3-33
pingi rattad	7.3-43	rajaveerand	5.3-33
pingiga ette kihutama	10.4-57	rakk	10.4-58
pingiga ette sõitmne	9-49	rasked ilmastikutingimused	11-58
pingiga kiirustama	10.4-57	raskekaal	4.4-25
pingiga liialt peale sõitmne	10.4-57	raskekaalusõudja	4.4-26
pingiga selga sõitmne	10.4-57	raspa	3-22
pingiga sujuvalt ette liikuma	9-49	Ratzeburgi regatt	5.1-27
pink	7.3-42	regatt	5.1-26
plott	10.1-55	reguleerimisseib	8-47
poidega märkima	5.3-33	reguleeritav plaat	7.3-42
poidega tähistama	5.3-33	rihmad	7.3-42
poisid	4.3-24	riiklik sõudeliit	2-22
polt	8-47	riiul	10.1-54
pontoonid	5.3-32		

ringtreening	10.1-50	skeleti kattematerjal	7.3-40
ristlaine	11-59	skiff	7.2-40
roolijata kahepaat	3-22	skiffpaat	7.2-40
rool	7.3-43	skiff-tüüpi paat	7.2-40
roolijaga kahene	3-22	Smoothie tüüpi aerulaba	7.4-45
roolijaga kahepaat	3-22	soojendama	5.3-32
roolijaga neljane	3-23	soojendusala	5.3-32
roolijaga neljapaat	3-23	sportlane	6-36
roolijaga paat ¹	7.2-40	sprindivõistlus	5.2-28
roolijaga paat ²	7.2-40	sprint	5.2-28
roolijalaga roolima	10.1-52	spurt	5.2-29
roolijalg	7.3-43	spurtima	5.2-29
roolijata neljapaat	3-23	standardpikkusega rada	5.3-31
roolikang	7.3-43	stardi andmise protseduur	5.4-35
roolima	10.1-52	stardiala	5.3-32
roolimees	6-37	stardiliin	5.3-32
roolimeeste kaalumine	4.4-26	stardikohtunik	6-38
roolimehe iste	7.3-43	stardikohtuniku pukk	5.3-33
roolimehe miinimumkaal	4.4-26	stardikorraldus	5.4-35
roolimismärk	5.3-32	stardikäsklused	5.4-35
roolinöör	7.3-43	stardiplatvorm	5.3-32
roolivarras	7.3-43	stardipositsioon	5.4-35
ruupor	5.4-36	stardiprotokoll	5.4-35
rööpad	7.3-42	stardiradade loosimine	5.4-34
rütm	10.1-53	stardisignaal	5.4-36
Saksa asetus	8-46	stardisild	5.3-32
seenior A	4.1-23	starditorn	5.3-33
seenior B	4.1-23	starditsoon	5.3-32
segapaatkond	6-37	stardituled	5.4-36
seib	8-47	start	5.3-32, 5.4-34
seitsmes	6-37	starter	6-38
seliliasend	9-49	starteri käsklused	5.4-35
sen-A	4.1-23	starteri paat	5.4-34
sen-B	4.1-23	starteri varustus	5.4-36
siinid	7.3-42	starti hiljaks jäädmine	5.4-35
sile vesi	11-59	starti minema	5.4-35
sirge rada	5.3-31	startide harjutamine	10.2-55
sisemine käsi	9-49	Stopp!	10.3-57
sisemine õlg	7.4-45	suletud silmadega sõudmine	10.2-56
sisemise käega sõudma	10.2-55	sulgbla	7.4-44
sisemised rajad	5.3-32	superkompenatsioon	10.1-51
sisenemissild	10.1-55	suvine treening	10.1-50
sisesõudebassein	10.1-51	sõidu algusaeg	5.4-35
sisesõudmine	10.1-50	sõit	5.2-28
sisetingimustes sõudmine	10.1-50	sõudeakadeemia	2-22
sisetreening	10.1-50	sõudebaas ¹	10.1-54
siseõlg	7.4-45	sõudebaas ²	2-22

vöör	7.3-40
vöörlaine	11-59
õhutakistus	10.1-54
õmblus	7.4-45
õppekast	10.1-51
õppepaat	7.2-39
ühene	3-22
ühepaat	3-22
ühtlane pingi liikumise kiirus	9-49
ühtlane riietus	5.2-28
ühtlase tempoga treening	10.1-50
üksikaer	7.4-44
üksikaerukahene	3-22
üksikaeruline paat	7.2-39
üksikaeruline sõudmine	1-21
üksikaeruneljane	3-23
üksikaerupaat	7.2-39
üksikaerusõudja	6-36
üksikuid tõmbeid tegema	10.2-55
ülemine käsi	9-48
ülesvoolu	11-59
ületreening	10.1-51
üleväsimus	10.1-51
Üliõpilaste maailmameistrivõistlused	5.1-
27	
ümber minema	10.4-58

SUMMARY

UNIVERSITY OF TARTU
DEPARTMENT OF GERMANIC AND ROMANCE PHILOLOGY

Merle Palu

English-Estonian Glossary of Rowing Terminology Inglise-eesti sõudeterminoloogia sõnastik

Master's project
2004
Number of pages: 88

This paper is a final project for the applied Master's degree in Conference Interpreting.

The aim of the present paper is to describe rowing terminology as used in Estonia and at the international level and to gather the principal vocabulary connected with the field of rowing into one glossary. Currently, no such glossary is available in the Estonian language. This proves the necessity of such work. The author sees the Estonian Rowing Association, rowing judges, coaches, and sportsmen as the potential users of the glossary. Certainly the work is also targeted at everyone interested in the subject.

The Master's project contains a theoretical and a practical part. The theoretical part comprises of five sections: sport terminology, the usefulness of the current glossary, terminological sources, analysis of translation problems that occurred while compiling the glossary, and the structure of the vocabulary.

The practical part includes the English-Estonian rowing terminology glossary with 588 concepts expressed by 731 English and 759 Estonian terms. The vocabulary is grouped thematically, not alphabetically. The terms have been systematically divided into eleven conceptual sections which in turn have sub-sections. These eleven categories are: 1. Basic Terms, 2. Rowing Organisations, 3. Classes of Boat, 4. Categories of Rowers, 5. Rowing Regattas, 6. People, 7. Boats and Equipment, 8. Rigging, 9. Rowing Technique, 10. Training, 11. Weather Conditions.

Appendix 1 is made up of illustrations to clarify the technical terms. Appendices 2 and 3 are alphabetical lists of English and Estonian terms contained in the glossary, these facilitate the use of the glossary.

Keywords: rowing, rowing terminology, glossary, translation